

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

**ІЗ СЕРТИФІКАТНОЇ ОСВІТНЬОЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ**

«МИТНЕ ПРАВО»

**Харків
2015**

УДК
ББК

У к л а д а ч і: Битяк Ю.П.
Гаращук В.М.
Шульга М.Г.
Зима О.Т.
Зуй В.В.
Соловйова О.М.
Карнаух Б.П.
Овсієнко О. В.
Чуприна О. О.

Інформаційний пакет із сертифікатної освітньої професійної програми « Митне право» / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. – Х., 2015. – 123 с.

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2015

Зміст

Передмова.....	
1. Митне право.....	
2. Міжнародне митне право.....	
3. Митне регулювання захисту прав інтелектуальної власності.....	
4. Міжнародні комерційні договори.....	
5. Зовнішньоекономічні торгові операції.....	
6. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил.....	

ПЕРЕДМОВА

Освітня професійна програма «Митне право» спрямована на глибоке вивчення студентами III, IV курсу (бакалаврат) та V курсу (магістратура) денної форми навчання актуальних питань правового регулювання митних відносин. «Митне право» - це курс, що передбачає: вивчення правового регулювання транскордонного переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення (митні режими, митний контроль, митні формальності, митне оформлення, митна вартість, митні платежі); захист прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон; порушення митних правил та відповідальність за них; ознайомлення із фундаментальними міжнародно-правовими системами в галузі митної справи; право міжнародних комерційних договорів; зовнішньоекономічна діяльність підприємств. Програма спрямована на отримання студентами знань в галузі митної справи, знань стосовно здійснення зовнішньоекономічної діяльності, вміння вибудовувати ефективну правову позицію на зовнішніх ринках та ін.

Пропонований курс спрямован на отримання фундаментальної освітньої підготовки як з теорії митного права, так і практики застосування митного законодавства, надає можливість отримати відповідну спеціалізацію та наближує студентів до самостійної праці.

№	Назва дисципліни	Лекції (годин)	Практичні заняття	Самостійна робота	Всього (годин)
1	Митне право іспит	20	10	60	90
2	Міжнародне митне право залік	20	10	60	90
3	Митне регулювання захисту прав інтелектуальної власності залік	14	10	60	90
4	Міжнародні комерційні договори іспит	20	10	60	90
5	Зовнішньоекономічні торгові операції залік	20	10	60	90
6	Адміністративна відповідальність за порушення митних правил іспит	14	16	60	90
	Разом	108	66	360	540

1. Митне право

Митне право України є комплексною галуззю сучасної української правової системи, яка представляє собою сукупність правових норм, що регулюють суспільні відносини у сфері митного права. Становлення та розвиток митного права як галузі права тісно пов'язане з демонополізацією зовнішньоекономічної діяльності, переходом економіки України на умови ринкових відносин та її інтеграцією в загальносвітову економіку.

Митне право як навчальна дисципліна представляє собою комплекс знань, умінь та навичок, необхідних майбутнім спеціалістам для ведення професійної діяльності у всіх галузях та сферах, так чи інакше пов'язаних із зовнішньоекономічною діяльністю.

У процесі опанування тем студенти мають засвоїти основні категорії митного права, зміст головних інститутів митного права, навчитися тлумачити конкретний зміст норм митного права та правильно їх застосовувати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни “Митне право України” студенти повинні:

– **знати** джерела митного права та їх структуру; принципи виключної юрисдикції України на її митній території; виключну компетенцію митних органів України щодо здійснення митної справи; загальноприйняті в міжнародних відносинах системи класифікацій та кодування товарів; специфічні митно-правові терміни; порядок переміщення товарів, транспортних засобів і валюти через митний кордон; порядок притягнення до адміністративної відповідальності за порушення митних правил;

– *вільно орієнтуватися* в системі митного права України;

– *ознайомитися* з практикою застосування митного законодавства, перспективами та основними напрямками його розвитку;

– *уміти* правильно тлумачити та застосовувати норми митного права; вирішувати професійні завдання; аргументувати власну точку зору та прийняте за конкретним завданням рішення митного органу.

Зважаючи на численність нормативно-правових актів, що регламентують відносини в митній сфері, при викладенні навчальної дисципліни “Митне право України” студентам пропонується використовувати інформаційний Інтернет-сайт www.zakon1.rada.gov.ua.

Форма контролю: іспит.

1.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Державна митна справа і державна політика у сфері державної митної справи	2	-	6	8
2	Митне право України та його джерела. Державна фіскальна служба України	2	2	8	12
3	Митний контроль. Організація здійснення митного контролю.	2	2	8	12
4	Митні режими	4	-	8	12
5	Митне оформлення. Декларування.	4	-	8	12
6	Правові основи переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів	2	2	6	10
7	Митно-тарифне регулювання та стягнення митних платежів	2	2	8	12
8	Адміністративна відповідальність за порушення митних правил. Порядок провадження у справах про порушення митних правил.	2	2	8	12
	Разом	20	10	60	90

1.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МИТНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

I. Державна митна справа і державна політика у сфері державної митної справи

Державна митна справа України та принципи її здійснення. Поняття, зміст, принципи митної політики України. Предмет, метод, джерела митного права. Митна територія та митний кордон України, товари, транспортні засоби.

II. Митне право України та його джерела. Державна фіскальна служба України

Завдання та предмет курсу “Митне право України”. Основні завдання і функції митної служби. Система митних органів України та їх правовий статус. Порядок та умови проходження служби в митних органах та організаціях. Обмеження, пов’язані зі службою в митних органах. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність працівників митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій.

III. Митний контроль. Організація здійснення митного контролю

Правове регулювання здійснення митного контролю. Форми митного контролю. Документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю. Зони митного контролю. Режим зони митного контролю. Права митних органів щодо здійснення митного контролю. Звільнення від окремих форм митного контролю та від митного огляду. Операції з

товарами, що перебувають під митним контролем. Особливі процедури митного контролю. Система управління ризиками.

IV. Митні режими

Загальні правила застосування митних режимів. Характеристика митних режимів: 1) імпорт; 2) реімпорт; 3) експорт; 4) реекспорт; 5) транзит; 6) тимчасове ввезення; 7) тимчасове вивезення; 8) митний склад; 9) вільна митна зона; 10) безмитна торгівля; 11) переробка на митній території; 12) переробка за межами митної території; 13) знищення або руйнування; 14) відмова на користь держави. Вибір та зміна митного режиму.

V. Митне оформлення. Декларування.

Поняття та ознаки митного оформлення. Місце і час здійснення митного оформлення. Відмова в митному оформленні. Процедура декларування. Форми декларування. Митна декларація. Митний брокер. Митний перевізник. Правовий статус декларанта. Митні формальності на різних видах транспорту.

VI. Правові основи переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів

Правове регулювання переміщення товарів та транспортних засобів комерційного призначення. Основні принципи переміщення товарів і транспортних засобів. Заборона щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України. Обмеження щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України. Переміщення товарів, що мають особливий

правовий статус. Особливості пропуску та оподаткування товарів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України громадянами.

VII. Митно-тарифне регулювання та стягнення митних платежів

Мито. Митний тариф України. Ставки мита та їх види. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності. Митно-тарифна рада України. Митна вартість товарів. Країна походження товару. Митні пільги. Тарифні пільги (тарифні преференції). Квотування, ліцензування, контингентування як заходи нетарифного регулювання. Сутність стандартизації та сертифікації в галузі зовнішньоекономічної діяльності. Зміст та суб'єкти ветеринарного, гемологічного, екологічного, санітарно-гігієнічного, фіто санітарного та радіологічного контролю. Експортний контроль.

VIII. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил. Порядок провадження у справах про порушення митних правил.

Відповідальність за порушення митних правил. Види стягнень за порушення митних правил і відповідальність за такі порушення. Порядок провадження у справах про порушення митних правил: місце провадження; особи, які беруть участь у провадженні; протокол про порушення митних правил; докази; заходи, що забезпечують провадження. Компроміс у справі про порушення митних правил. Органи, уповноважені розглядати справи про

порушення митних правил. Місце та строки розгляду справи про порушення митних правил. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил. Виконання постанови про накладання адміністративних стягнень за порушення митних правил.

1.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1: Державна митна справа і державна політика у сфері державної митної справи.

1. Державна митна справа України та принципи її здійснення.
2. Зміст державної політики у царині державної митної справи.
3. Митна територія та митний кордон України.

Лекція 2: Митне право України та його джерела. державна фіскальна служба України.

1. Митне право України: предмет, метод і принципи.
2. Взаємозв'язок митного права з іншими галузями права.
3. Поняття митних правовідносин та митно-правових норм.
4. Поняття та система джерел митного права.
5. Державна фіскальна служба України.
6. Система митних органів України та їх правовий статус.
7. Міжнародне співробітництво з питань державної митної справи.

Лекція 3: Митний контроль. організація здійснення митного контролю.

1. Митний контролю: поняття та мета.

2. Види митного контролю.
3. Зони митного контролю.
4. Правове регулювання та порядок здійснення митного контролю.
5. Форми митного контролю.
6. Митні експертизи.
7. Система управління ризиками.

Лекція 4: Митні режими.

1. Митний режим: правова природа та поняття.
2. Види митних режимів.
3. Загальні правила застосування митних режимів.

Лекція 5: Митні режими.

1. Характеристика митних режимів імпорту та реімпорту.
2. Експорт та реекспорт.
3. Правила застосування митного режиму транзиту.
4. Тимчасове ввезення та тимчасове вивезення.
5. Митний склад та вільна митна зона.
6. Характеристика митного режиму безмитної торгівлі.
7. Переробка на митній території та переробка за межами митної території.
8. Знищення або руйнування, відмова на користь держави.
9. Вибір та зміна митного режиму.

Лекція 6: Митне оформлення. Декларування.

1. Поняття, мета, місце і час здійснення митного оформлення.
2. Місце, час та процедура декларування товарів і транспортних засобів.

3. Митна декларація: поняття та види.
4. Прийняття митної декларації. Зміна, відкликання та визнання митної декларації недійсною.
5. Правовий статус декларанта.

Лекція 7: Декларування.

1. Митна декларація: поняття та види.
2. Прийняття митної декларації. Зміна, відкликання та визнання митної декларації недійсною.
3. Правовий статус декларанта.

Лекція 8: Правові основи переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів.

1. Основні принципи переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон.
2. Заборони та обмеження на ввезення (вивезення) товарів та транспортних засобів.
3. Антидемпінгові обмеження.
4. Особливості правового регулювання переміщення окремих видів товарів (гуманітарна допомога; підакцизні товари; культурні цінності; товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності; технічна допомога; іноземні інвестиції).
5. Порядок та умови переміщення громадянами особистих речей, товарів, предметів і транспортних засобів через митний кордон України.
6. Пропуск та оподаткування товарів, предметів, транспортних засобів, що вивозяться громадянами за межі митної території України.
7. Пропуск та оподаткування товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України.

Лекція 9: Митно-тарифне регулювання та стягнення митних платежів.

1. Поняття митних платежів та їх види.
2. Мито. Митний тариф України.
3. Види та ставки мита, порядок їх установлення.

Митно-тарифна рада.

4. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД).

5. Визначення митної вартості товарів, що ввозяться (імпортуються) в Україну та вивозяться (експортуються) з України.

6. Країна походження товару. Сертифікат походження товару.

7. Тарифні пільги (тарифні преференції).

8. Звільнення від оподаткування митом (податкові пільги).

9. Класифікація заходів нетарифного регулювання.

10. Експортний контроль як захід нетарифного регулювання.

Лекція 10: Адміністративна відповідальність за порушення митних правил. порядок провадження у справах про порушення митних правил

1. Поняття порушення митних правил.
2. Склад порушення митних правил.
3. Види порушень митних правил і відповідальність за такі порушення.

4. Види стягнень за порушення митних правил.

5. Провадження у справах про порушення митних правил.

6. Процесуальні дії у справах про порушення митних правил.

7. Постанови у справі про порушення митних правил.

8. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил. Підстави для скасування або зміни постанов про накладення стягнення за порушення митних правил.

9. Компроміс у справі про порушення митних правил.

1.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Митне право України та його джерела. державна фіскальна служба України.

1. Предмет, метод і принципи митного права України.

2. Взаємозв'язок митного права з іншими галузями права.

3. Митні правовідносини.

4. Поняття митно-правової норми та її дія в часі і просторі.

5. Поняття та система джерел митного права.

6. Державна фіскальна служба України.

7. Система митних органів України та їх правовий статус.

8. Міжнародне співробітництво з питань державної митної справи.

Тема 2. Митний контроль. Організація здійснення митного контролю

1. Поняття та мета митного контролю.

2. Види митного контролю.

3. Зони митного контролю.

4. Правове регулювання та порядок здійснення митного контролю.

5. Форми митного контролю.
6. Митні експертизи.
7. Система управління ризиками.

Тема 3. Правові основи переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів

1. Основні принципи переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон.
2. Заборони та обмеження на ввезення (вивезення) товарів та транспортних засобів.
3. Антидемпінгові обмеження.
4. Особливості правового регулювання переміщення окремих видів товарів (гуманітарна допомога; підакцизні товари; культурні цінності; товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності; технічна допомога; іноземні інвестиції).
5. Порядок та умови переміщення громадянами особистих речей, товарів, предметів і транспортних засобів через митний кордон України.
6. Пропуск та оподаткування товарів, предметів, транспортних засобів, що вивозяться громадянами за межі митної території України.
7. Пропуск та оподаткування товарів, що ввозяться громадянами на митну територію України.

Тема 4. Митно-тарифне регулювання та стягнення митних платежів.

1. Поняття митних платежів та їх види.
 2. Мито. Митний тариф України.
 3. Види та ставки мита, порядок їх установлення.
- Митно-тарифна рада.
4. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД).

5. Визначення митної вартості товарів, що ввозяться (імпортуються) в Україну та вивозяться (експортуються) з України.

6. Країна походження товару. Сертифікат походження товару.

7. Тарифні пільги (тарифні преференції).

8. Звільнення від оподаткування митом (податкові пільги).

9. Класифікація заходів нетарифного регулювання.

10. Експортний контроль як захід нетарифного регулювання.

Тема 8. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил. порядок провадження у справах про порушення митних правил.

1. Поняття порушення митних правил.

2. Склад порушення митних правил.

3. Види порушень митних правил і відповідальність за такі порушення.

4. Види стягнень за порушення митних правил.

5. Провадження у справах про порушення митних правил.

6. Процесуальні дії у справах про порушення митних правил.

7. Постанови у справі про порушення митних правил.

8. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил. Підстави для скасування або зміни постанов про накладення стягнення за порушення митних правил.

9. Компроміс у справі про порушення митних правил.

1.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Поняття та предмет митного права.
2. Система митного права.
3. Джерела митного права.
4. Поняття митних правовідносин.
5. Поняття та структура митно-правової норми.
6. Митний кордон та митна територія.
7. Державна митна справа в Україні.
8. Принципи здійснення державної митної справи.
9. Державна політика у сфері митної справи.
10. Митна служба України. Структура та організація діяльності.
11. Служба в митних органах України.
12. Загальні положення про митний контроль.
13. Організація митного контролю.
14. Форми митного контролю.
15. Особистий огляд як виняткова форма митного контролю.
16. Режим зони митного контролю.
17. Здійснення митного контролю.
18. Перевезення, зберігання і розпорядження товарами, що знаходяться під митним контролем.
19. Звільнення від митного контролю.
20. Система управління ризиками.
21. Види митних режимів. Вибір та зміна митного режиму.
22. Митний режим імпорту.
23. Митний режим реімпорту.
24. Митний режим експорту.
25. Митний режим реекспорту.
26. Митний режим транзиту товарів.

27. Митний режим тимчасового ввезення товарів.
28. Митний режим тимчасового вивезення товарів.
29. Митний режим митного складу.
30. Митний режим безмитної торгівлі.
31. Митний режим вільної митної зони.
32. Митний режим переробки на митній території.
33. Митний режим переробки за межами митної території.
34. Митний режим знищення або руйнування.
35. Митний режим відмови на користь держави.
36. Основні принципи переміщення товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.
37. Засоби і способи переміщення товарів. Заборона щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України.
38. Пункти пропуску через державний кордон.
39. Обмеження щодо переміщення окремих товарів і предметів через митний кордон України.
40. Ввезення на митну територію України громадянами харчових продуктів.
41. Умови тимчасового ввезення товарів на митну територію України громадянами.
42. Умови ввезення з метою транзиту товарів на митну територію України громадянами.
43. Особливості тимчасового ввезення громадянами транспортних засобів особистого користування на митну територію України.

44. Особливості ввезення громадянами транспортних засобів особистого користування з метою транзиту через митну територію України.

45. Пропуск та оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України дипломатичними представництвами іноземних держав в Україні.

46. Переміщення через митний кордон України дипломатичної пошти та консульської валізи.

47. Види діяльності, контроль за провадженням яких здійснюється митними органами.

48. Митна статистика.

49. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.

50. Переміщення товарів через митний кордон України в міжнародних поштових відправленнях.

51. Ввезення і вивезення культурних цінностей через митний кордон України.

52. Переміщення валюти через митний кордон України.

53. Пропуск та оподаткування товарів, що вивозяться (пересилаються) громадянами за межі митної території України.

54. Пропуск та оподаткування товарів, які ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України.

55. Ввезення на митну територію України громадянами алкогольних напоїв та тютюнових виробів.

56. Особливості переміщення через митний кордон товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності .

57. Заходи гарантування доставки товарів, що перебувають під митним контролем.

58. Державний експортний контроль.

- 59.** Загальні положення про митне оформлення.
- 60.** Мета митного оформлення.
- 61.** Порядок митного оформлення.
- 62.** Декларування товарів.
- 63.** Форми і місце декларування.
- 64.** Декларанти.
- 65.** Митна брокерська діяльність.
- 66.** Правові основи митно-тарифного регулювання.
- 67.** Мито та його види.
- 68.** Види ставок мита.
- 69.** Митна вартість товарів. Методи визначення митної вартості товарів.
- 70.** Країна походження товарів.
- 71.** Звільнення від оподаткування митом.
- 72.** Тарифні пільги (тарифні преференції).
- 73.** Правовий статус уповноваженого економічного оператора.
- 74.** Нетарифне регулювання переміщення товарів через митний кордон.
- 75.** Порухення митних правил і відповідальність за них.
- 76.** Види адміністративних стягнень за порушення митних правил.
- 77.** Види порушень митних правил.
- 78.** Провадження у справах про порушення митних правил.
- 79.** Оскарження постанов у справах про порушення митних правил.
- 80.** Компромiс у справі про порушення митних правил.
- 81.** Оскарження неправомірних дій митних органів України та їх службових осіб.

82. Виконання постанови про накладення адміністративних стягнень за порушення митних правил.

83. Попередження як стягнення за порушення митних правил.

84. Штраф як стягнення за порушення митних правил.

85. Конфіскація як стягнення за порушення митних правил.

86. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.

87. Строки накладення адміністративних стягнень.

88. Органи, уповноважені розглядати справи про порушення митних правил.

89. Місце та строки розгляду справи про порушення митних правил.

90. Правове становище осіб, які беруть участь у провадженні про порушення митних правил.

1.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 32. – Ст. 1175.

2. Про Державну фіскальну службу: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. № 236 // Офіц. вісник. – 2014. – № 55. – С. 1507.

3. Про деякі питання ввезення на митну територію України та реєстрації транспортних засобів: Закон України від 06.07.05 р. № 2739-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2005. – № 3. – Ст. 435.

4.Про затвердження Порядку надання складським об'єктам статусу «митний склад» та позбавлення такого статусу: Наказ Міністерства фінансів України від 16.07.12 р. № 835 // Там же. – 2012. – № 61. – Ст. 2491.

5.Митне право України: навч. посіб. / за ред. В. В. Ченцова, Д. В. Приймаченка. – вид. 2-ге. – К.: Істина, 2008. – 328 с.

6.Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: підруч. / О. П. Гребельник. – К.: Центр навч. л-ри, 2005. – 696 с.

7.Додин Е. В. Функции и формы деятельности таможенных органов / Е. В. Додин // Митна справа. – 2003. – № 5. – С. 7-22.

8.Бенсман О. О. “Електронна митниця” – головний механізм забезпечення митної безпеки держави / О. О. Бенсман // Там же. – 2007. – № 2. – С. 19-20.

9.Ківалов С. В. На захисті національних інтересів держави / С. В. Ківалов // Там же. – 2007. – № 3. – С. 3-6.

10.Ківалов С. В. Митна політика України: підруч. / С. В. Ківалов. – Одеса: Юрид. л-ра, 2001. – 256 с.

11.Митний кодекс України: наук.-практ. комент. / А. Т. Ком-зюк, О. О. Погрібний, Р. А. Калюжний та ін. – К.: Всеукр. асоціація видавців “Правова єдність”, 2008. – 757 с.

12.Мазур А. В. Система митних органів України / А. В. Мазур // Пробл. законності. – 2000. – № 43. – С.102-108.

13.Приймаченко Д. В. Митна політика держави та її реалізація митними органами: моногр. / Д. В. Приймаченко. – Дніпропетровськ: АМСУ, 2006. – 332 с.

14.Шульга М. Г. Митне право України: навч. посіб. / М. Г. Шульга. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2005. – 100 с.

15.Адміністративне право: підруч. / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гарашук, В. В. Богуцький та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гарашука, В. В. Зуй. – 2-ге вид., переробл. та доповн. – Х.: Право, 2012. – 656 с.

16. Цаліна Д. С. Порядок митного оформлення товарів при їх переміщенні через митний кордон України: моногр. / Д. С. Цаліна. – Х.: Факт, 2010. – 176 с.

2. Міжнародне митне право

Предметом вивчення навчальної дисципліни є міжнародні митні відносини, що виникають у процесі міжнародного митного співробітництва.

Норми та принципи міжнародного митного права є основним нормативним регулятором відносин, що виникають між державами в ході їх співробітництва в митній сфері. Предметом розгляду є як загальні питання правового регулювання у даній сфері, так і конкретні правовідносини митного характеру з участю держав та міжнародних організацій (митні союзи, зони вільної торгівлі та інші правові форми співробітництва). Система норм, що утворюють митне право представляє собою десятки міжнародних договорів універсального характеру, які розробляються організаціями митного співробітництва та їх спеціалізованими установами і включають ті або інші питання з митних правовідносин й численні регіональні та двосторонні договори держав по різним питанням митної справи.

Метою навчальної дисципліни є: опанування студентами певного інструментарію міжнародного митного права, з'ясування його сутності, особливостей та системи, джерел та основних принципів, кола суб'єктів, співвідношення національного та міжнародного митного права, а також вивчення процесів формування і розвитку міжнародно-правових відносин у галузі митної справи, способів їх правового врегулювання міжнародним митним правом, структури і принципів співвідношення міжнародного митного права з національним правом інших держав, визначення ролі міжнародного митного права для України.

Вивчення дисципліни сприятиме розумінню специфіки виникнення міжнародних митних

правовідносин, розумінню процесів формування та розвитку основних видів та форм міжнародного митного співробітництва між суб'єктами міжнародного права, ролі міжнародного митного права для України. Основними завданнями викладання є: розкриття змісту основних положень міжнародного митного права; дослідження періодизації його становлення та основні напрями розвитку; правове регулювання міжнародних митних відносин, ознайомлення студентів з формами міжнародного митного співробітництва, що виникають і реалізуються між суб'єктами міжнародного права.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати історичні передумови виникнення міжнародного митного права та його сучасний стан; поняття, особливості та систему міжнародного митного права; перелік джерел міжнародного митного права; характерні риси суб'єктів міжнародного митного права; основні правові форми співробітництва держав з митних питань; особливості правового регулювання міжнародних митних відносин на сучасному етапі розвитку міжнародного права; сучасні міжнародні стандарти здійснення митної справи; чинне законодавство України, щодо участі у міжнародному митному співробітництві та дії норм міжнародного митного права на її території; основні тенденції розвитку міжнародного митного права;

уміти застосовувати міжнародні митні стандарти у практичній діяльності митних органів України; тлумачити та застосовувати положення чинних для України міжнародних митних договорів та норм, які визнаються діючими в межах національної митної території; здійснювати юридичну оцінку правового регулювання митної справи в Україні із застосуванням

положень норм міжнародного митного права; встановлювати спільне та відмінне в структурі митного права та нормативно-правових актах законодавства з питань митної справи різних суб'єктів міжнародного права; характеризувати національне митне законодавство з точки зору його відповідності положенням міжнародного митного права.

Форми контролю: залік

2.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Поняття міжнародного митного права	2	-	4	6
2	Становлення і розвиток міжнародного митного права	2	-	4	6
3	Норми, принципи та джерела міжнародного митного права	2	2	6	10
4	Суб'єкти міжнародного митного права	2	-	6	8
5	Територія в міжнародному митному праві	2	2	8	12
6	Інститут міжнародних договорів в міжнародному митному праві	2	-	6	8
7	Інститут міжнародних організацій в міжнародному митному праві	2	2	6	10
8	Стандарти міжнародного митного права	2	2	8	12
9	Митна інтеграція європейських держав та її вплив на розвиток міжнародного митного права	2	-	6	8

10	Митне право Європейського Союзу	2	2	6	10
	Разом	20	10	60	90

2.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНЕ МИТНЕ ПРАВО»

I. Поняття та предмет міжнародного митного права

Поняття міжнародного митного права. Місце міжнародного митного права в системі міжнародного права. Предмет міжнародного митного права. Роль і місце міжнародного митного права в сучасних міжнародних відносинах.

Поняття міжнародного митного співробітництва та його класифікація. Міжнародно-правові форми співробітництва держав з митних питань. Поняття та види взаємної адміністративної допомоги з питань митної справи. Система міжнародного митного права.

II. Становлення і розвиток міжнародного митного права

Виникнення міжнародного митного співробітництва та його регулювання нормами міжнародного митного права.

Розвиток науки міжнародного митного права в Україні. Національно-правова та міжнародно-правова регламентація митних відносин України.

III. Норми, принципи та джерела міжнародного митного права

Поняття і характерні риси норм міжнародного митного права. Види міжнародно-правових норм. Ієрархія норм міжнародного митного права. Міжнародно-правовий механізм реалізації норм міжнародного митного права. Внутрішньодержавний механізм реалізації норм міжнародного митного права. Кодифікація норм міжнародного митного права.

Основні принципи міжнародного права та їх роль у регулюванні міжнародного митного співробітництва. Галузеві принципи міжнародного митного права у правовому регулюванні міжнародних митних відносин.

Поняття джерела міжнародного митного права. Міжнародний договір як основне джерело міжнародного митного права. Місце міжнародно-правового звичаю, резолюцій міжнародних організацій та інших джерел міжнародного права у регулюванні міжнародних митних відносин.

Законодавство України про міжнародне співробітництво з питань митної справи.

IV. Суб'єкти міжнародного митного права

Поняття та види суб'єктів міжнародного митного права. Види міжнародної правосуб'єктності у міжнародному митному праві. Основні (первинні) та похідні (вторинні) суб'єкти міжнародного митного права.

Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій. Міжнародні міжурядові організації та міжнародні неурядові організації. Особливі види міжнародної правосуб'єктності у міжнародному митному праві.

Митні та економічні союзи як суб'єкти

міжнародного митного права.

Україна як суб'єкт міжнародного митного права: історично-правовий аналіз та система органів, що представляють Україну в міжнародних митних відносинах. Україна як самостійний суб'єкт міжнародного митного права. Реалізація міжнародної правосуб'єктності України у міжнародному митному співробітництві.

V. Митний простір та митна територія в міжнародному митному праві

Поняття митного простору та митної території у міжнародному митному праві. Співвідношення державної та митної території. Державний і митний кордон. Митні анклавів та ексклави. Утворення єдиних та спільних митних просторів.

Конвенція ООН з морського права 1982 р. та її роль у правовому врегулюванні міжнародних митних відносин на морі. Інститут прилеглої митної зони у міжнародному митному праві. Її визначення, правовий режим і компетенція митних органів прибережної держави у цій зоні. Виключна (морська) економічна зона. Транзитні зони в портах прибережних держав.

VI. Міжнародні договори в міжнародному митному праві

Поняття та види міжнародних договорів у міжнародному митному праві. Порядок і стадії укладання міжнародних митних договорів.

Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки міжнародного дорожнього перевезення від 14 листопада 1975 р.

(Конвенція МДП); Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства від 9 червня 1977 р. (Конвенція Найробі); Міжнародна конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах від 21 жовтня 1982 р. (Женевська Конвенція 1982 р.); Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису і кодування товарів від 14 червня 1983 р. (Конвенція про ГС); Конвенція про тимчасове ввезення від 26 червня 1990 р. (Стамбульська конвенція); Йоганнесбургська конвенція про взаємну адміністративну допомогу в митних справах від 27 червня 2003 р.

Міжнародні митні договори України. Міжнародно-правове регулювання співробітництва і взаємодопомоги держав з митних питань за допомогою міжнародних договорів. Двосторонні міжнародні договори України з митних питань.

VII. Інститут міжнародних організацій в міжнародному митному праві

Правове регулювання міжнародних митних відносин на рівні міжнародних конференцій та міжнародних організацій.

Поняття та види міжнародних митних організацій. Основні напрямки правового регулювання міжнародного співробітництва з митних питань в рамках міжнародних організацій.

Міжнародне митне співробітництво в рамках міжнародних митних організацій. Міжнародний Союз публікації митних тарифів – мета створення та функції.

Рада Митного Співробітництва – універсальна міжнародна міжурядова організація з митних питань.

Цілі, задачі та сучасний стан Всесвітньої митної організації. Структура та основні функції Всесвітньої митної організації. Право Всесвітньої митної організації. Україна та Всесвітня митна організація.

Роль Організації Об'єднаних Націй (ООН) в координації митного співробітництва держав. Митно-правові аспекти діяльності Світової організації торгівлі.

VIII. Міжнародні стандарти в сфері спрощення і гармонізації митних процедур

Поняття міжнародних стандартів та їх види. Місце міжнародних стандартів у розвитку міжнародного митного права та внутрішньодержавного митного права.

Генеральна угода з митних тарифів та торгівлі (ГАТТ) та її роль у формуванні міжнародних митних стандартів.

Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур від 18 травня 1973 р. та Протокол про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур від 26 червня 1999 р.

Рамкові Стандарти безпеки та сприяння світовій торгівлі ВМО від 24 червня 2005 р. Процес розробки, прийняття та реалізації на практиці. Обов'язкова сила рамкових Стандартів ВМО.

Основні проблеми імплементації стандартів міжнародного митного права в законодавстві України з питань митної справи.

IX. Митна інтеграція європейських держав та її вплив на розвиток міжнародного митного права

Поняття економічної інтеграції. Форми (етапи) економічної інтеграції, їх характеристика та митно-правові аспекти. Міжнародне митне право як основа розвитку митної та економічної інтеграції держав.

Форми митної інтеграції. Характерні риси митної інтеграції в рамках Зон вільної торгівлі. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). Зони вільної торгівлі, в яких бере участь Україна.

Характерні риси митної інтеграції в рамках Митних союзів. Митний союз Європейського Співтовариства. Союз Бельгії, Нідерландів і Люксембургу (БЕНІЛЮКС). Митні союзи та зони вільної торгівлі.

Європейський економічний простір як зона вільної торгівлі між державами – членами ЄС та державами – учасницями ЄАВТ

XX. Митне право Європейського Союзу

Поняття митного права ЄС. Кодифікація митного права ЄС. Система та джерела митного права ЄС. Місце практики Суду Європейських Співтовариств в системі митного права ЄС.

Митний союз ЄС. Основи митного союзу Європейського Співтовариства. Єдина митна територія та єдиний митний простір ЄС. Єдина митна політика держав-членів ЄС.

Митний кодекс ЄС та Єдиний митний тариф.

Конвенція про спільну транзитну процедуру від 20 травня 1987 р. Конвенція про спрощення формальностей у торгівлі товарами від 20 травня 1987 р.

Митне співробітництво України з ЄС та його державами – членами.

Становлення міжнародного митного співробітництва та його форми. Загальна характеристика Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994 р.(УПС).

Адаптації митного законодавства України до законодавства ЄС.

Перспективи розвитку міжнародного митного співробітництва.

Міжнародні співробітництва в сфері митної справи і боротьби з правопорушеннями митних правил.

2.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Поняття та предмет міжнародного митного права

1. Поняття та предмет міжнародного митного права.

2. Поняття міжнародного митного співробітництва та його класифікація.

3. Поняття та види взаємної адміністративної допомоги з питань митної справи.

4. Система міжнародного митного права.

Лекція 2. Становлення і розвиток міжнародного митного права

1. Виникнення міжнародного митного співробітництва та його регулювання нормами міжнародного митного права.

2. Розвиток науки міжнародного митного права в Україні. Національно-правова та міжнародно-правова регламентація митних відносин України.

Лекція 3. Норми, принципи та джерела міжнародного митного права

1. Поняття і характерні риси норм міжнародного митного права.
2. Види міжнародно-правових норм.
3. Міжнародно-правовий механізм реалізації норм міжнародного митного права.
4. Внутрішньодержавний механізм реалізації норм міжнародного митного права.
5. Кодифікація норм міжнародного митного права.
6. Основні принципи міжнародного права та їх роль у регулюванні міжнародного митного співробітництва.
7. Поняття джерела міжнародного митного права.
8. Законодавство України про міжнародне співробітництво з питань митної справи.

Лекція 4. Суб'єкти міжнародного митного права

1. Поняття та види суб'єктів міжнародного митного права.
2. Види міжнародної правосуб'єктності у міжнародному митному праві.
3. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій.
4. Особливі види міжнародної правосуб'єктності у міжнародному митному праві.
5. Митні та економічні союзи як суб'єкти міжнародного митного права.
6. Україна як суб'єкт міжнародного митного права: історично-правовий аналіз та система органів, що представляють Україну в міжнародних митних відносинах.

Лекція 5. Митний простір та митна територія в міжнародному митному праві

1. Поняття митного простору та митної території у міжнародному митному праві.
2. Державний і митний кордон.
3. Інститут прилеглої митної зони у міжнародному митному праві.
4. Виключна (морська) економічна зона.
5. Транзитні зони в портах прибережних держав.

Лекція 6. Міжнародні договори в міжнародному митному праві

1. Поняття та види міжнародних договорів у міжнародному митному праві.
2. Порядок і стадії укладання міжнародних митних договорів.
3. Міжнародні митні договори України.
4. Міжнародно-правове регулювання співробітництва і взаємодопомоги держав з митних питань за допомогою міжнародних договорів.
5. Двосторонні міжнародні договори України з митних питань.

Лекція 7. Інститут міжнародних організацій в міжнародному митному праві.

1. Правове регулювання міжнародних митних відносин на рівні міжнародних конференцій та міжнародних організацій.
2. Поняття та види міжнародних митних організацій.
3. Міжнародний Союз публікації митних тарифів – мета створення та функції.

4. Цілі, задачі та сучасний стан Всесвітньої митної організації.

5. Структура та основні функції Всесвітньої митної організації.

6. Роль Організації Об'єднаних Націй (ООН) в координації митного співробітництва держав.

Лекція 8. Міжнародні стандарти в сфері спрощення і гармонізації митних процедур.

1. Поняття міжнародних стандартів та їх види.

2. Генеральна угода з митних тарифів та торгівлі (ГАТТ) та її роль у формуванні міжнародних митних стандартів.

3. Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур від 18 травня 1973 р.

4. Рамкові Стандарти безпеки та сприяння світовій торгівлі ВМО від 24 червня 2005 р.

5. Основні проблеми імплементації стандартів міжнародного митного права в законодавстві України з питань митної справи.

Лекція 9. Митна інтеграція європейських держав та її вплив на розвиток міжнародного митного права

1. Поняття економічної інтеграції.

2. Форми митної інтеграції.

3. Характерні риси митної інтеграції в рамках Митних союзів.

4. Європейський економічний простір як зона вільної торгівлі між державами – членами ЄС та державами – учасниками ЄАВТ

Лекція 10. Митне право Європейського Союзу

1. Поняття митного права ЄС.

2. Кодифікація митного права ЄС.
3. Система та джерела митного права ЄС.
4. Місце практики Суду Європейських Співтовариств в системі митного права ЄС.
5. Митний кодекс ЄС та Єдиний митний тариф.
6. Митне співробітництво України з ЄС та його державами – членами.
7. Адаптації митного законодавства України до законодавства ЄС.
8. Перспективи розвитку міжнародного митного співробітництва.
9. Міжнародні співробітництва в сфері митної справи і боротьби з правопорушеннями митних правил.

2.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Норми, принципи та джерела міжнародного митного права

1. Поняття та види джерел міжнародного митного права.
2. Поняття та види основних принципів міжнародного права та їх роль у регулюванні міжнародного митного співробітництва.
3. Законодавство України про міжнародне співробітництво з питань митної справи. Вплив міжнародного митного права на митне право України.

Тема 2. Територія в міжнародному митному праві

1. Поняття митної території в міжнародному митному праві.
2. Поняття митного кордону в міжнародному митному праві.

3. Види митних територій в міжнародному митному праві.

4. Митні анклави та ексклави.

5. Утворення єдиних та спільних митних просторів.

6. Інститут прилеглої митної зони у міжнародному митному праві.

Т е м а 3. Міжнародні організації в міжнародному митному праві

1. Поняття та види міжнародних об'єднань у міжнародному митному праві. Україна у міжнародних конференціях та міжнародних організаціях з питань митної діяльності.

2. Міжнародний союз публікації митних тарифів.

3. Характеристика діяльності Комітету внутрішнього транспорту Європейської економічної комісії ООН у сфері митного регулювання (аналіз міжнародних договорів з митних питань).

4. Митно-правові аспекти діяльності Світової організації торгівлі.

Т е м а 4. Стандарти міжнародного митного права

1. Поняття міжнародних стандартів та їх види.

2. Генеральна угода з митних тарифів та торгівлі (ГАТТ) та її роль у формуванні міжнародних митних стандартів.

3. Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур від 18 травня 1973 р. та Протокол про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур від 26 червня 1999 р.

4. Характеристика Рамкових стандартів ВМО з безпеки та сприяння світовій торгівлі від 24 червня 2005 р.: стандарти I та II опори, поняття уповноваженого економічного оператора (переваги у відносинах з митними органами).

5. Проблеми імплементації стандартів міжнародного митного права в законодавстві України з питань митної справи.

Т е м а 5. Митне право Європейського Союзу

1. Митне право Європейського Союзу: історія формування, поняття та джерела.

2. Єдиний митний тариф ЄС: значення для розвитку інтеграційних процесів та характеристика сучасного стану.

3. Митний кодекс ЄС і «Кодекс про імплементацію»: характеристика структури, змісту та умов застосування.

4. Порівняльна характеристика Митного кодексу ЄС та Митного кодексу України.

2.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Поняття міжнародного митного права.

2. Місце міжнародного митного права в системі міжнародного права. Термін “Міжнародне митне право”. Об’єкт і предмет міжнародного митного права.

3. Роль і місце міжнародного митного права в сучасних міжнародних відносинах.

4. Поняття міжнародного митного співробітництва та його класифікація.

5. Міжнародно-правові форми співробітництва держав з митних питань.

6. Поняття та види взаємної адміністративної допомоги з питань митної справи.

7. Система міжнародного митного права.

8. Виникнення міжнародного митного співробітництва та його регулювання нормами міжнародного митного права. Періодизація історії виникнення міжнародного митного права.

9. Участь у правовому регулюванні міжнародних митних відносин України. Історія науки міжнародного митного права.

10. Розвиток науки міжнародного митного права в Україні.

11. Поняття і характерні риси норм міжнародного митного права.

12. Види міжнародно-правових норм. Ієрархія норм міжнародного митного права. Міжнародно-правовий механізм реалізації норм міжнародного митного права. Внутрішньодержавний механізм реалізації норм міжнародного митного права.

13. Кодифікація норм міжнародного митного права.

14. Основні принципи міжнародного права та їх роль у регулюванні міжнародного митного співробітництва.

15. Галузеві принципи міжнародного митного права у правовому регулюванні міжнародних митних відносин.

16. Поняття джерела міжнародного митного права.

17. Міжнародний договір як основне джерело міжнародного митного права.

18. Місце міжнародно-правового звичаю, резолюцій міжнародних організацій та інших джерел міжнародного права у регулюванні міжнародних

митних відносин.

19. Законодавство України про міжнародне співробітництво з питань митної справи.

20. Вплив міжнародного митного права на митне право України.

21. Поняття та види суб'єктів міжнародного митного права. Види міжнародної правосуб'єктності у міжнародному митному праві. Основні (первинні) та похідні (вторинні) суб'єкти міжнародного митного права.

22. Міжнародні міжурядові організації та міжнародні неурядові організації. Особливі види міжнародної правосуб'єктності у міжнародному митному праві.

23. Митні та економічні союзи як суб'єкти міжнародного митного права. Квазі суб'єкти міжнародного митного права.

24. Міжнародна правосуб'єктність фізичної особи.

25. Питання міжнародної правосуб'єктності міжнародних неурядових організацій і транснаціональних компаній.

26. Україна як суб'єкт міжнародного митного права. Історично-правовий аналіз та система органів, що представляють Україну в міжнародних митних відносинах. Україна як самостійний суб'єкт міжнародного митного права.

27. Реалізація міжнародної правосуб'єктності України у міжнародному митному співробітництві.

28. Поняття і види територій за міжнародним правом. Способи придбання та зміни державної території. Склад і юридична природа державної території. Державні кордони.

29. Міжнародна (недержавна) територія.

Міжнародні і багатонаціональні ріки у міжнародному митному праві. Правовий режим Дунаю.

30. Поняття митного простору та митної території у міжнародному митному праві.

31. Співвідношення державної та митної території.

32. Державний і митний кордон.

33. Митні анклави та ексклави.

34. Утворення єдиних та спільних митних просторів.

35. Конвенція ООН з морського права 1982 р. та її роль у правовому врегулюванні міжнародних митних відносин на морі.

36. Інститут прилеглої митної зони у міжнародному митному праві. Її визначення, правовий режим і компетенція митних органів прибережної держави у цій зоні.

37. Виключна (морська) економічна зона. Транзитні зони в портах прибережних держав.

38. Поняття та види міжнародних договорів у міжнародному митному праві. Порядок і стадії укладання міжнародних митних договорів.

39. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки міжнародного дорожнього перевезення від 14 листопада 1975 р. (Конвенція МДП).

40. Міжнародна конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства від 9 червня 1977 р. (Конвенція Найробі).

41. Міжнародна конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах від 21 жовтня 1982 р. (Женевська Конвенція 1982 р.).

42. Міжнародна конвенція про Гармонізовану

систему опису і кодування товарів від 14 червня 1983 р. (Конвенція про ГС).

43. Конвенція про тимчасове ввезення від 26 червня 1990 р. (Стамбульська конвенція).

44. Йоганнесбургська конвенція про взаємну адміністративну допомогу в митних справах від 27 червня 2003 р.

45. Міжнародні митні договори України.

46. Міжнародно-правове регулювання співробітництва і взаємодопомоги держав з митних питань за допомогою міжнародних договорів.

47. Двосторонні міжнародні договори України з митних питань.

48. Міжнародні конференції в міжнародному митному праві. Правове регулювання міжнародних митних відносин на рівні міжнародних конференцій та міжнародних організацій.

49. Поняття та види міжнародних митних організацій. Міжнародні організації діяльність яких пов'язана з вирішенням питань митної справи.

50. Основні напрямки правового регулювання міжнародного співробітництва з митних питань в рамках міжнародних організацій.

51. Міжнародне митне співробітництво в рамках міжнародних митних організацій. Міжнародний Союз публікації митних тарифів – мета створення та функції.

52. Рада Митного Співробітництва – універсальна міжнародна міжурядова організація з митних питань.

53. Цілі, задачі та сучасний стан Всесвітньої митної організації.

54. Структура та основні функції Всесвітньої митної організації. Право Всесвітньої митної

організації.

55. Україна та Всесвітня митна організація.

56. Організація Об'єднаних Націй (ООН) та її діяльність в координації митного співробітництва держав.

57. Митно-правові аспекти діяльності Світової організації торгівлі.

58. Місце міжнародних стандартів у розвитку міжнародного митного права та внутрішньодержавного митного права. Генеральна угода з митних тарифів та торгівлі (ГАТТ) та її роль у формуванні міжнародних митних стандартів.

59. Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур від 18 травня 1973 р. та Протокол про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур від 26 червня 1999 р. Рамкові Стандарти безпеки та сприяння світовій торгівлі ВМО від 24 червня 2005 р. Процес розробки, прийняття та реалізації на практиці. Обов'язкова сила рамкових Стандартів ВМО.

60. Основні проблеми імплементації стандартів міжнародного митного права в законодавстві України з питань митної справи.

61. Поняття економічної інтеграції.

62. Форми (етапи) економічної інтеграції, їх характеристика та митно-правові аспекти.

63. Міжнародне митне право як основа розвитку митної та економічної інтеграції держав. Форми митної інтеграції. Характерні риси митної інтеграції в рамках Зон вільної торгівлі. Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ).

64. Зони вільної торгівлі, в яких бере участь Україна.

65. Митний союз Європейського

Співтовариства. Союз Бельгії, Нідерландів і Люксембургу (БЕНЛЮКС). Відмінність митних союзів держав від зон вільної торгівлі.

66. Європейський економічний простір як зона вільної торгівлі між державами – членами ЄС та державами – учасницями ЄАВТ

67. Поняття митного права ЄС. Норми митного права й митні правовідносини.

68. Кодифікація митного права ЄС.

69. Система та джерела митного права ЄС.

70. Місце практики Суду Європейських Співтовариств в системі митного права ЄС.

71. Митний союз ЄЕС.

72. Основи митного союзу Європейського Співтовариства.

73. Єдина митна територія та єдиний митний простір ЄС.

74. Єдина митна політика держав-членів ЄС. Митний кодекс ЄС та Єдиний митний тариф.

75. Конвенція про спільну транзитну процедуру від 20 травня 1987 р.

76. Конвенція про спрощення формальностей у торгівлі товарами від 20 травня 1987 р.

77. Митне співробітництво України з ЄС та його державами – членами.

78. Становлення міжнародного митного співробітництва та його форми. Загальна характеристика Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 14 червня 1994 р.(УПС).

79. Адаптація митного законодавства України до законодавства ЄС.

80. Перспективи розвитку міжнародного

митного співробітництва.

2.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Конвенція про створення Ради Митного Співробітництва 1952 р. // http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_184

2. Міжнародна Конвенція про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства 1977 р. // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/699/2000>

3. Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів 1986 р. // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/466/2002>

4. Конвенція про тимчасове ввезення // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1661-15>

5. Митна конвенція, що стосується контейнерів 1972 р. // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995>

6. Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП 1975 р. // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/117/94-%D0%B2%D1%80>

7. Міжнародна конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах 1982 р. // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/616/2002>

8. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (переглянута у 1999 р.) // http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_643

9. Протокол про надання адміністративними органами взаємної допомоги у вирішенні митних питань (невід'ємна частина Угоди про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами) //

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/237/94-%D0%B2%D1%80>

10. Угода про співробітництво та взаємодопомогу в митних справах // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_222

11. Угода про спрощення та уніфікацію процедур митного оформлення на митних кордонах // http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/997_701

12. Угода про взаємодію і співробітництво митних служб в боротьбі з незаконним обігом наркотичних засобів та психотропних речовин // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_507

13. Угода про співробітництво у сфері підготовки та підвищення кваліфікації митних працівників // <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1025.9852.0>

14. Угода про співробітництво митних служб з питань затримання та повернення культурних цінностей, що незаконно вивозяться та ввозяться // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/689-99-%D0%BF>

15. Угода про порядок митного оформлення товарів, які походять з митних територій держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав та переміщуваних між ними відповідно до митного режиму випуску для вільного обігу // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_700

16. Протокол про розробку єдиної інструкції про порядок заповнення вантажної митної декларації на товари, переміщувани через кордони держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав відповідно до митних режимів експорту та випуску для вільного обігу // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_429

17. Протокол про єдині принципи організації митного контролю за переміщенням та при оформленні підакцизних товарів, що підлягають маркуванню //

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_425

18. Протокол про єдиний порядок стягування митних платежів в державах-учасниках СНД // <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1014.3392.0>

19. Угода про порядок митного оформлення та митного контролю товарів, що переміщуються між державами-учасницями Угоди про створення зони вільної торгівлі // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/338-2000-%D0%BF>

20. Протокол про порядок взаємодії митних служб держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав при перевезенні спеціальних вантажів і продукції військового призначення // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/337-2000-%D0%BF>

21. Угода про порядок транзиту через території держав-учасниць СНД // http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/997_202

22. Протокол про обмін попередньою інформацією про товари і транспортні засоби, переміщувані через митні кордони держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав // http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/997_j35

23. Протокол взаємодії митних служб держав-учасниць СНД у сфері митної статистики // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_222

24. Угода про взаємну допомогу й співробітництво в митних справах між урядами держав-учасниць ГУУАМ // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_167

25. Меморандум про взаєморозуміння між державами-учасницями ГУУАМ зі сприяння торгівлі та транспортуванню // <http://www.mtu.gov.ua/uk/president DECREES/173.html>

26. Ашавский Б. М. Межправительственные

конференции : международно-правовые вопросы / Ашавский Б. М. – М. : Междунар. отношения, 1980. – 126 с.

27. Білер Г. Вестфальський мир 1648 року (до 350-ї річниці договорів) : монографія / Г. Білер, А. Дмитрієв. – К. : Ін Юре, 1998. – 180 с.

28. Борисов К.Г. Международное таможенное право: Учебное пособие. – М.: Изд-во РУДН, 1997. – 224 с.

29. Буваева Н.Э. Международное таможенное право: учебник для магистров / под общ. ред. А.В. Зубача. - М: Издательство Юрайт, 2013. - 376 С.

30. Валова Л. И. Международное таможенное право/Л. И. Валова // Международное публичное и частное право. – 2004. - № 3. - С.25-31.

31. Гребельник О.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 696 с.

32. Деркач Л.В. Українська митниця: вчора, сьогодні, завтра. – К., 1998. – 542с.

33. Довідник з Конвенції МДП /Укладачі: Кокот С.О., Добруха Л.Г. – К.: ТОВ “Видавництво ”Консультант”, 2003. – 288 с.

34. Евразийское экономическое сообщество. Правовые и экономические основы: Учебное пособие для вузов / Под ред. А.И. Манжосова. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2004. – 271 с.

35. Европейское право: Учебник. / Под ред. Л.М. Энтина. – М.: НОРМА – ИНФРА-М, 2000. – 720 с.

36. Ершов А.Д. Международные таможенные отношения: Учебное пособие. – СПб.: ИВЭСЭП, С.-Петербургский филиал РТА имени В.Б. Бобкова, “Знание”, 2000. – 207 с.

37. Зеркин И.В. Право всемирной торговой

организации: Учебное пособие. – М.: Международные отношения, 2003. – 242 с.

38. Кернз В. Вступ до права Європейського Союзу: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2002. – 381с.

39. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення: Навчальний посібник. – К.: Ін Юре, 2001. – 448 с.

40. Кухаренко В. Основные мировые тенденции развития таможенной политики и таможенных служб в мире // Безопасность Евразии. Журнал высоких гуманитарных технологий. – 2001. – №3. – С. 501-515.

41. Мережко О. О. Право міжнародних договорів : сучасні проблеми теорії та практики : монографія / Мережко О. О. – К. : Таксон, 2002. – 344 с.

42. Митне право України: Навчальний посібник / За заг ред. В.В. Ченцова. – К.: Істина, 2007. – 328 с.

43. Митний кодекс України від 13березня 2012 р. // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 32. – Ст.1175.

44. Перепьолкін С. М. Міжнародно-правові аспекти митного співробітництва європейських держав: монографія / С. М. Перепьолкін. – Д. : Акад. мит. служби України, 2008. – 180 с.

45. Право Європейського Союзу. Особлива частина : навчальний посібник / [Анцупова Т. О., Аракелян М. Р., Бехруз Хашматула, Бондар Л. О. та ін. ; за ред. М. Р. Аракеяна, О. К. Вишнякова]. – К. : Істина, 2010. – 528 с.

46. Результаты уругвайского раунда многосторонних торговых переговоров. Тексты официальных документов К.: “Вимір”, Секретаріат Міжвідомчої комісії з питань вступу України до СОТ, 1998.- 520 с.

47. Сандровский К.К. Международное таможенное право: Учебник. – 2-е изд., испр. – К.: О-во «Знания», КОО, 2001. – 461 с.

48. Сандровский К.К. Таможенное право в Украине – национальное и международное. – К.: Вентури, 2000. – 208 с.

49. Сандровский К.К. Таможенное право: Учебное пособие для юридических вузов. – К.: Вища школа, 1974. – 175 с.

50. Таможенный союз стран Евразийского экономического сообщества. Комментарий и документы / С.И. Истомин, С.П. Булавин, Я.И. Моравин и др. / Под ред. Ю.Ф. Азарова. – М.: ЗАО “Издательство “Экономика”, 2002. – 486 с.

3. Митне регулювання захисту прав інтелектуальної власності

Навчальна дисципліна “Митне регулювання захисту прав інтелектуальної власності” розкриває особливості діяльності заінтересованих приватних осіб і уповноважених державних органів та їх посадових осіб щодо захисту прав інтелектуальної власності в процесі здійснення митних процедур.

Метою її вивчення є формування системи знань та уявлень про правове регулювання переміщення через митний кордон України товарів, які містять об’єкти права інтелектуальної власності, особливості правового захисту прав інтелектуальної власності у митній сфері та специфіку діяльності митних органів по захисту таких прав.

У результаті опанування дисципліни студенти повинні:

– *знати* основні поняття митного права; особливості переміщення через митний кордон товарів, що містять об’єкт права інтелектуальної власності, митного оформлення та декларування таких товарів; роль митного контролю у забезпеченні дотримання прав інтелектуальної власності; сутність та порядок ведення митного реєстру об’єктів права інтелектуальної власності; порядок надання інформації до реєстру об’єктів права інтелектуальної власності; основні поняття митного права; поняття та ознаки контрафактного товару; особливості притягнення до адміністративної відповідальності за переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності; порядок притягнення до

відповідальності за порушення митних правил; способи використання інформаційних технологій у процесі захисту прав інтелектуальної власності в державній митній справі;

– **уміти** використовувати отримані знання в практичній діяльності; орієнтуватись в системі законодавства, що регулює переміщення через митний кордон товарів, які містять об'єкти прав інтелектуальної власності; застосовувати й тлумачити відповідні правові норми; складати процесуальні документи, давати їм юридичну оцінку; діяти згідно з приписами митного законодавства; формувати модель правомірної поведінки у відносинах з митницею та її посадовцями; здійснювати різні процесуальні дії щодо митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності; використовувати інформацію з митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності; користуватись спеціальними електронними базами даних;

– **набути** навичок застосування чинного законодавства для розширення правового кругозору, правової культури та вирішення питань, що виникають у практичній діяльності.

Форма контролю: залік.

3.1.ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Порядок переміщення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, через митний кордон України	2	2	4	8

2	Митний контроль та митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності	2	-	6	8
3	Митні формальності щодо товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності	4	2	4	10
4	Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності	2	2	6	10
5	Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон	2	2	4	8
6	Проведення у справах про порушення митних правил	2	2	6	10
	Разом	14	10	30	54

3.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

I. Порядок переміщення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, через митний кордон України

Організація переміщення товарів через митний кордон. Товари й транспортні засоби комерційного призначення. Пункти пропуску через митний кордон. Способи та засоби переміщення товарів через митний кордон. Інформування та консультування. Складові переміщення товарів через митний кордон: митний

контроль, митне оформлення, справляння митних платежів. Митні платежі. Митна вартість товару, методи її визначення. Врахування прав інтелектуальної власності під час визначення митної вартості товару. Декларація митної вартості. Сплата митних платежів.

II. Митний контроль та митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності

Час і місце здійснення митного контролю та митного оформлення. Митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності. Декларування. Митний брокер. Митні декларації, їх види. Заповнення та подання митної декларації. Особливості заповнення та подання електронної митної декларації. Обрання та зміна митного режиму. Умови переміщення в межах митного режиму. Завершення митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності. Випуск товарів у вільний обіг та інші результати переміщення товарів через митний кордон. Митний контроль товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності. Зони митного контролю. Форми митного контролю.

III. Митні формальності щодо товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності

Митна процедура та митні формальності. Система аналізу та управління ризиками. Спеціалізовані митні формальності, спрямовані на захист прав інтелектуальної власності. Призупинення митного оформлення товарів за підозрою в порушенні прав інтелектуальної власності на підставі даних митного реєстру та з ініціативи митниці. Зміна маркування на

товарах, що містять об'єкти права інтелектуальної власності. Митна експертиза з питань інтелектуальної власності. Відібрання проб та зразків товарів, що перебувають під митним контролем. Спрощена процедура знищення товарів, митне оформлення яких призупинено за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності. Відшкодування витрат, пов'язаних зі сприянням захисту прав інтелектуальної власності. Порядок надання застави або еквівалентної гарантії з відшкодування витрат, пов'язаних зі сприянням захисту прав інтелектуальної власності.

IV. Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності

Законодавство щодо митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності. Ведення митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності. Утримувач митного реєстру. Взаємні права та обов'язки утримувача митного реєстру та власників прав інтелектуальної власності. Права інтелектуальної власності, об'єкти яких можуть бути включені до митного реєстру. Внесення відомостей до митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності та зміна таких відомостей. Строк реєстрації об'єктів права інтелектуальної власності у митному реєстрі. Повторне включення об'єктів права інтелектуальної власності до митного реєстру. Підстави для відмови включення об'єктів права інтелектуальної власності до митного реєстру. Підстави виключення об'єкта права інтелектуальної власності з митного реєстру. Використання даних митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності. Електронний ресурс митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності.

V. Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон

Переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності: склад правопорушення. Суб'єкт правопорушення. Контрафактний товар: поняття та види. Відмежування переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності від інших видів порушень митних правил. Адміністративні стягнення, що застосовуються у разі порушення митних правил. Строки накладення адміністративних стягнень. Виконання постанови про конфіскацію контрафактних товарів.

VI. Провадження у справах про порушення митних правил

Порядок притягнення до відповідальності за переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності. Участь власника прав інтелектуальної власності у провадженні про порушення митних правил. Заінтересована особа у провадженні про порушення митних правил. Звільнення від адміністративної відповідальності за переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності. Компроміс у справах про порушення митних правил. Протокол про порушення митних правил та засоби забезпечення правил та засоби забезпечення провадження у справі. Органи, уповноважені розглядати справи про переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності. Постанова у справі. Оскарження постанови у справі.

3.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Порядок переміщення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, через митний кордон України

1. Митний кордон та митна територія України.
2. Об'єкти переміщення через митний кордон.
3. Товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.
4. Засоби та способи переміщення товарів через митний кордон.
5. Основні складові переміщення товарів через митний кордон.
6. Митна вартість товару та митні платежі.

Лекція 2. Митний контроль та митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності

1. Митний режим: поняття та види.
2. Особливості митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.
3. Заповнення та подання митної декларації.
4. Митний контроль та його форми.
5. Особливості митного контролю товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.

Лекція 3. Митні формальності щодо товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності

1. Автоматизована система управління ризиками.
2. Митні формальності, спрямовані на захист прав інтелектуальної власності.

Лекція 4. Митні формальності щодо товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної

власності

1. Призупинення митного оформлення товарів за підозрою в порушенні прав інтелектуальної власності.

3. Експертиза з питань інтелектуальної власності.

4. Маркування на товарах, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.

Лекція 5. Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності

1. Правові засади ведення митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності.

2. Реєстраційне провадження.

3. Права та обов'язки власника об'єкта права інтелектуальної власності при його внесенні до митного реєстру.

4. Способи використання даних митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності.

Лекція 6. Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон

1. Переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності: ознаки та склад правопорушення.

2. Контрафактні товари.

3. Адміністративні стягнення, що застосовуються за порушення митних правил.

Тема 7 Провадження у справах про порушення митних правил

1. Порядок притягнення до відповідальності за переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності.

2. Протокол про порушення митних правил.

3. Звільнення від адміністративної відповідальності (митний компроміс та знищення контрафактних товарів за згодою власника).

4. Постанова у справі про порушення митних правил.

5. Оскарження постанови у справі про порушення митних правил.

6. Участь адміністративних судів у захисті прав інтелектуальної власності у митній сфері.

3.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Порядок переміщення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, через митний кордон України

1. Митний кордон та митна територія України.

2. Об'єкти переміщення через митний кордон.

3. Товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.

4. Засоби та способи переміщення товарів через митний кордон.

5. Основні складові переміщення товарів через митний кордон.

6. Митна вартість товару та митні платежі.

Тема 2. Митні формальності щодо товарів, які містять об'єкти права інтелектуальної власності

1. Автоматизована система управління ризиками.

2. Митні формальності, спрямовані на захист прав інтелектуальної власності.

3. Призупинення митного оформлення товарів за підозрою в порушенні прав інтелектуальної власності.

4. Експертиза з питань інтелектуальної власності.

5. Маркування на товарах, що містять об'єкти права інтелектуальної власності.

Тема 3. Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності

1. Правові засади ведення митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності.
2. Реєстраційне провадження.
3. Права та обов'язки власника об'єкта права інтелектуальної власності при його внесенні до митного реєстру.
4. Способи використання даних митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності.

Тема 4. Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон

1. Переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності: ознаки та склад правопорушення.
2. Контрафактні товари.
3. Адміністративні стягнення, що застосовуються за порушення митних правил.

Тема 5. Провадження у справах про порушення митних правил

1. Порядок притягнення до відповідальності за переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності.
2. Протокол про порушення митних правил.
3. Звільнення від адміністративної відповідальності (митний компроміс та знищення контрафактних товарів за згодою власника).
4. Постанова у справі про порушення митних правил.
5. Оскарження постанови у справі про порушення митних правил.

6. Участь адміністративних судів у захисті прав інтелектуальної власності у митній сфері.

3.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Категорія “інтелектуальна власність” у понятійному апараті митного законодавства

2. Об’єкти права інтелектуальної власності, які підлягають захисту в митній сфері.

3. Товари, що містять об’єкти права інтелектуальної власності: поняття, ознаки, види.

4. Система нормативних актів, що регулюють суспільні відносини щодо захисту прав інтелектуальної власності у митній сфері.

5. Органи, що здійснюють захист права інтелектуальної власності у митній сфері.

6. Державна митна справа та державна митна політика в Україні.

7. Переміщення товарів через митний кордон: загальна характеристика.

8. Товар як об’єкт переміщення через митний кордон

9. Інформування та консультування з питань захисту прав інтелектуальної власності у митній сфері.

10. Оскарження рішень, дій та бездіяльності органів, що здійснюють державну митну справу.

11. Суб’єкти, що здійснюють переміщення через митний кордон товарів, які містять об’єкт прав інтелектуальної власності.

12. Особливості переміщення через митний кордон товарів, які містять об’єкт права інтелектуальної власності, громадянами.

13. Особливості митного оформлення товарів, що містять об’єкти права інтелектуальної власності.

14. Митна декларація.
15. Заповнення та подання митної декларації.
16. Призупинення митного оформлення товарів на підставі даних митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності.
17. Призупинення митного оформлення товарів за ініціативою органів, що здійснюють державну митну справу.
18. Підстави призупинення митного оформлення товарів за ініціативою органів, що здійснюють державну митну справу.
19. Строк призупинення митного оформлення товарів та його продовження.
20. Товари, щодо яких не може бути застосовано призупинення митного оформлення.
21. Спрощена процедура знищення товарів, щодо яких призупинено митне оформлення у зв'язку з підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності.
22. Підстави знищення товарів, митне оформлення яких призупинено у зв'язку з підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності.
23. Відшкодування витрат, пов'язаних з діями щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності.
24. Особливості митного контролю товарів, що містять об'єкт права інтелектуальної власності.
25. Митна експертиза та захист прав інтелектуальної власності.
26. Взяття проб та зразків товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, для проведення експертизи.
27. Митні режими та захист прав інтелектуальна власність .
28. Митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності.

29. Ведення митного реєстру об'єктів права інтелектуальної власності.

30. Порядок реєстрації у митному реєстрі об'єктів права інтелектуальної власності.

31. Підстави відмови у включенні об'єкта права інтелектуальної власності до митного реєстру.

32. Строк реєстрації об'єктів права інтелектуальної власності у митному реєстрі.

33. Продовження строку реєстрації об'єктів права інтелектуальної власності у митному реєстрі.

34. Повторне включення об'єктів права інтелектуальної власності до митного реєстру.

35. Внесення змін до інформації митного реєстру щодо зареєстрованого об'єкта права інтелектуальної власності.

36. Підстави для виключення об'єкта права інтелектуальної власності з митного реєстру.

37. Контрафактний товар.

38. Порухення митних правил у сфері захисту прав інтелектуальної власності.

39. Адміністративні стягнення, що застосовуються у разі порушення митних правил.

40. Переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності: загальна характеристика та склад правопорушення.

41. Компроміс у справі про порушення митних правил.

42. Протокол про порушення митних правил.

43. Орган, уповноважений розглядати справу про переміщення товарів через митний кордон з порушенням прав інтелектуальної власності.

44. Місце та строк розгляду справ про переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності.

45. Види постанов у справі про переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності.

46. Порядок оскарження постанов у справі про порушення митних правил.

47. Значення міжнародного співробітництва у сфері інтелектуальної власності для України.

48. Загальні засади захисту прав інтелектуальної власності у митній сфері в ЄС.

3.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Митний кодекс України від 13.03.2014 р. № 4495-6 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 32. – Ст. 1175.

2. Швець Г. О. Захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні: навч. посіб. / Г. О. Швець, П. В. Солошенко, С. А. Петренко. – Маріуполь: ПДТУ, 2012. – 215 с.

3. Шершун А. А. Митні правила в Україні: підруч. А. А. Шершун – Х.: Факт, 2013. – 512 с.

4. Митне право України: навч. посіб. / Ю. М. Дьомін, С. Ю. Дьоміна, Н. М. Железняк та ін. – К.: Центр учб. л-ри. 2009. – 232 с.

5. Шульга М. Г. Митне право України: навч. посіб. / М. Г. Шульга. – Х.: Нац. юрид. акад. України. – 2005. – 100.

6. Дьомін О. М. Захист прав інтелектуальної власності, який здійснюють митні органи України // Митна справа. 2003. – № 1. – С. 5 – 8.

8. Білак Н. І. Особливості переміщення через митний кордон України товарів, що містять об'єкти інтелектуальної власності // Митна справа. – 2011. – № 3. – С. 159 – 163.

9. Минков А. М. Международная охрана интеллектуальной собственности. – СПб.: Питер, 2001. – 720 с.

10. Международные таможенные отношения :
учеб. пособие / А. Д. Ершов. – СПб.: Знание, 2000. –
207 с.

4. Міжнародні комерційні договори

Договір є правовою формою економічних відносин обміну, що відбувається між вільними й рівними товаровласниками. Оскільки такий обмін має місце лише за наявності обопільної згоди сторін, кожен суб'єкт ринку бере в ньому участь тоді і тільки тоді, коли для нього це вигідно. Таким чином, обмін на основі договору збільшує приватну й суспільну корисність і забезпечує вільне ціноутворення, ґрунтоване на співвідношенні попиту й пропозиції. Інститут договору, поряд з інститутом приватної власності, відіграє роль основоположного стовпа ринкової економіки. В умовах глобалізації економічних процесів і дедалі більшого розвитку й розширення міжнародної торгівлі особливої актуальності набуває правова регламентація міжнародних комерційних договорів (контрактів).

Навчальна дисципліна «Міжнародні комерційні договори» передбачає одержання студентами знань про основні джерела та принципи правового регулювання договорів у міжнародній комерційній практиці. Матеріал цього курсу охоплює насамперед положення, загальні для усіх міжнародних комерційних договорів, зокрема, правила щодо порядку та форми укладення міжнародних комерційних договорів, їх тлумачення, виконання та наслідків порушення узятих контрагентами зобов'язань. У цій частині курс орієнтовано головним чином на поглиблене вивчення Принципів УНІДРУА і прецедентної практики їх застосування. Поряд з цим у рамках курсу передбачено також вивчення норм, що стосуються окремих класичних договірних типів, що найчастіше зустрічаються в міжнародній комерційній практиці.

Серед них чільне місце відведено договорам міжнародної купівлі-продажу товарів. Окрему увагу приділено транскордонній оренді, міжнародному фінансовому лізингу та договорам на міжнародне перевезення вантажів різними видами транспорту.

Опанувавши навчальну дисципліну, студенти повинні:

знати основні джерела та принципи правового регулювання міжнародних комерційних договорів; порядок укладення міжнародних комерційних договорів та вимоги до їхньої форми; правила тлумачення міжнародних комерційних договорів і способи заповнення прогалин, пов'язаних із відсутністю прямого погодження сторонами тих або інших умов; основні норми, що діють за замовчуванням, стосовно визначення ціни, строку, місця та способу виконання міжнародних комерційних договорів; правові наслідки порушення таких договорів та способи захисту постраждалої сторони;

вміти тлумачити й застосовувати норми національного законодавства, міжнародних конвенцій та *lex mercatoria* у сфері регулювання міжнародних комерційних договорів; орієнтуватися у прецедентній практиці щодо застосування Принципів УНІДРУА та Віденської Конвенції про договори міжнародної купівлі-продажу товарів.

Форма контролю: іспит.

4.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

		Лекції	Практичні заняття	Самостійна праця	Усього годин
1	Загальні засади правового регулювання міжнародних комерційних договорів	2	2	6	10
2	Сторони у міжнародному комерційному договорі	2	–	6	8
3	Укладення міжнародного комерційного договору і повноваження представників	2	2	6	10
4	Зміст міжнародного комерційного договору та його тлумачення	2	2	6	10
5	Виконання міжнародного комерційного договору	2	–	6	8
6	Порушення міжнародного комерційного договору та його наслідки	2	2	6	10
7	Договори міжнародної купівлі-продажу товарів	4	2	6	12
8	Договори міжнародного перевезення вантажів	2	–	12	14
9	Договори оренди і лізингу в міжнародній комерційній практиці	2	–	6	8
	Разом	20	10	60	90

4.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНІ КОМЕРЦІЙНІ ДОГОВОРИ»

I. Загальні засади правового регулювання міжнародних комерційних договорів

Поняття договору, теорії договорів: договір як домовленість і договір як обмін обіцянками. Дискусії щодо обґрунтування зобов'язчої сили договорів. «Договір» як полісемічний термін. Особливості міжнародного комерційного договору: вітчизняне визначення та міжнародна практика.

Джерела правового регулювання міжнародних комерційних договорів: національне законодавство, міжнародні конвенції, *lex mercatoria*, узвичаєння й усталена практика. Уніфікація в міжнародній комерційній практиці: типові та модельні договори. Роль міжнародних організацій у формуванні права, застосовного до міжнародних комерційних договорів. Міжнародний інститут з уніфікації приватного права (UNIDROIT), Міжнародна торгова палата (ICC), Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (UNCITRAL). Вибір права, застосовного до міжнародного комерційного договору. Принцип автономії сторін. Колізія законів. Модельні застереження щодо застосування сторонами Принципів UNIDROIT (PICC).

Принцип свободи договору та його обмеження. Імперативні правила. Принцип добросовісності та чесної ділової практики. Недобросовісна поведінка сторони, її види та правові наслідки.

II. Сторони міжнародного комерційного договору

Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, право на здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Види зовнішньоекономічної діяльності та її загальні засади.

Поняття боржника і кредитора у міжнародному комерційному договорі. Односторонні, двосторонні та багатосторонні договори. Виконання, що має вирішальне значення для змісту договору. Множинність боржників у міжнародному комерційному договорі. Розподіл обов'язків між співборжниками: часткові й солідарні зобов'язання. Презумпція солідарності зобов'язання. Право боржника, який виконав солідарне зобов'язання, на регрес до співборжників. Заперечення проти регресної вимоги. Множинність кредиторів: часткові, солідарні та об'єднані вимоги.

Відступлення прав за міжнародним комерційним договором: порядок та форма, належні докази відступлення. Відступлення негрошових прав, майбутніх прав, часткове відступлення. Застереження щодо заборони відступлення прав; заперечення боржника стосовно відступленої вимоги. Конвенція ООН про відступлення дебіторської заборгованості в міжнародній торгівлі (Нью-Йорк, 12 грудня 2001 р.).

Переведення обов'язків за міжнародним комерційним договором: способи здійснення, порядок, наслідки.

Заміна сторони у міжнародному комерційному договорі (відступлення контракту) та її відмінність від переведення боргу і відступлення права вимоги.

III. Укладення міжнародного комерційного договору і повноваження представників

Порядок та способи укладення договору. Вимоги до форми зовнішньоекономічного контракту в національному законодавстві: Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Модельні закони щодо електронної торгівлі (UNCITRAL, СНД).

Пропозиція укласти договір (оферта): вимоги до оферти, скасування та відкликання оферти. Прийняття пропозиції укласти договорів (акцепт), різновиди акцепту. Час на здійснення акцепту, наслідки акцептування із запізненням. Переддоговірні відносини сторін. Недобросовісні переговори. Обов'язок додержання конфіденційності. Застереження про поглинання. Момент, із якого договір вважається укладеним.

Представництво при укладенні міжнародних комерційних договорів, його види: пряме і непряме представництво, відкрите й приховане представництво. Правові наслідки дій представника із перевищенням наданих повноважень або без повноважень. Передоручення. Припинення повноважень представника.

IV. Зміст міжнародного комерційного договору та його тлумачення

Зміст міжнародного комерційного договору: умови, погоджені сторонами, та умови, щодо яких сторони прямо не домовлялися (умови, «що маютьесь на думці»). Zobov'язання досягти певного результату і zobov'язання

докласти максимальних зусиль: концепція Рене Демога. Критерії віднесення зобов'язань до першого або другого типу. Правила, що діють «за замовчуванням»: правила щодо якості виконання, ціни, строку.

Умовні контракти. Види умов: відкладальні та скасувальні умови. Наслідки втручання у настання умов.

Загальні принципи тлумачення міжнародних комерційних договорів. Обставини, які необхідно враховувати при тлумаченні договору. Правило *contra proferentem*. Лінгвістичні протиріччя між примірниками договору, що складені різними мовами.

Договори на користь третіх осіб. Визначення вигодонабувача в договорі. Права вигодонабувача.

V. Виконання міжнародного комерційного договору

Загальні принципи виконання договорів у національному праві та в міжнародній комерційній практиці. Строк виконання міжнародного комерційного договору. Поняття та критерії визначення розумного строку для виконання договору. Дострокове виконання та його наслідки.

Способи виконання: одноразове виконання або виконання частинами. Правила, що діють за замовчуванням стосовно місця виконання контракту.

Особливості виконання грошових зобов'язань. Валюта виконання грошового зобов'язання. Форми розрахунків за зовнішньоекономічними контрактами. Черговість погашення боргів.

Правила щодо одержання офіційних дозволів, необхідних для виконання міжнародного комерційного договору. Правові наслідки неодержання дозволу: (а) у

випадку відмови відповідного органу видати дозвіл та (б) у випадку, коли дозвіл не було видано, але офіційно у його виданні не відмовлено.

Принцип *pacta sunt servanda* та його імплікації. Поняття ускладнення (*hardship*) та його правові наслідки.

VI. Порухення міжнародного комерційного договору та його наслідки

Порухення договору: поняття та види. Правові наслідки порухення. Притримання виконання. Виправлення несправним боржником допущених порухень та умови, за яких таке виправлення визнається прийнятним. Надання несправному боржникові додаткового часу для належного виконання. Застереження про звільнення від відповідальності. Форс-мажор. Рекомендації та роз'яснення МТП щодо форс-мажорних застережень.

Право постраждалої сторони вимагати від контрагента виконання його обов'язків у натурі; випадки, коли постраждала сторона такого права не має. Виправлення та заміна неякісного виконання.

Право постраждалої сторони на розірвання контракту. Поняття істотного порухення контракту та критерії істотності порухень. Порядок та наслідки розірвання контракту в разі його істотного порухення іншою стороною. Реституція щодо контрактів, які виконуються одноразово, та довгострокових контрактів.

Відшкодування шкоди як наслідок порухення міжнародного комерційного договору. Майнова і немайна (моральна) шкода від порухення договору. Принцип повного відшкодування. Достовірність шкоди, втрачені шанси та проблема причинного зв'язку.

Обмеження розміру відшкодування: передбачуваність розміру шкоди, вина постраждалого.

Нарахування процентів у разі прострочення виконання грошових зобов'язань.

VII. Договори міжнародної купівлі-продажу товарів

Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (CISG) та умови її застосовності. Застереження, висловлені Українською РСР при приєднанні до Конвенції.

Порядок укладення договорів міжнародної купівлі-продажу товарів. Зміст договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Зобов'язання продавця. Поставка товару і передача документів на нього. Інкотермс. Відповідність товару та обов'язок щодо «очищення». Способи захисту в разі порушення договору продавцем.

Зобов'язання покупця: виплата вартості, прийняття товару. Правила, що діють за замовчуванням стосовно ціни товару, місця та строків його оплати. Способи захисту в разі порушення договору покупцем.

Перехід ризику випадкового знищення чи пошкодження товару. Положення щодо відповідальності за порушення договору, спільні для покупців та продавців. Передбачуване порушення договору. Відшкодування збитків. Сплата відсотків за прострочення платежу. Підстави звільнення від відповідальності.

VIII. Міжнародні перевезення вантажів

Види перевезень. Система транспортних договорів. Чартер, його види: тайм-чартер, рейсовий чартер,

бербоут-чартер, слот-чартер, дімайз-чартер.
Перевезення у прямому змішаному сполученні.

Міжнародні перевезення залізничним транспортом. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) та Єдині правила до договору про міжнародні залізничні перевезення вантажів. Порядок укладення договору на перевезення вантажів залізницею. Накладна, її зміст і значення. Завантаження і розвантаження вантажу. Виконання адміністративних формальностей. Строки доставки. Видача вантажу. Право розпоряджатися вантажем та його здійснення. Відповідальність сторін за договором залізничного перевезення вантажів.

Міжнародні повітряні перевезення. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень. Оформлення договору авіаперевезення вантажу. Авіавантажна накладна. Право розпоряджатися вантажем. Видача вантажу. Відповідальність перевізника та розмір компенсації за заподіяну шкоду.

Міжнародні перевезення вантажів автомобільним транспортом. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів. Укладення договору перевезення вантажу автомобільним транспортом. Права та обов'язки вантажовідправника, перевізника і вантажоодержувача. Відповідальність перевізника, порядок пред'явлення претензій і позовів.

Міжнародні перевезення вантажів морським транспортом. Конвенція ООН про морські перевезення вантажів (Гамбурзькі правила). Транспортні документи, коносамент. Відповідальність морського перевізника: період, підстави, межі такої відповідальності. Загальна аварія. Відповідальність вантажовідправника.

ІХ. Оренда і лізинг у міжнародній комерційній практиці

Модельний закон УНІДРУА про оренду. Поняття договору оренди, його чинність відносно сторін та третіх осіб. Права та обов'язки орендодавця та орендаря. Гарантія мирного володіння і гарантія придатності. Ризик випадкової втрати або пошкодження предмета оренди. Способи захисту сторони в разі порушення договору оренди контрагентом. Відступлення прав і переведення обов'язків за договором оренди. Розірвання договору оренди.

Конвенція УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг. Визначення операції фінансового лізингу та її характерні риси. Відмінність лізингу від оренди. Міжнародний характер операції фінансового лізингу. Права та обов'язки лізингодавця і лізингоодержувача. Відповідальність сторін за договором фінансового лізингу.

4.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Загальні засади правового регулювання міжнародних комерційних договорів

1. Поняття міжнародного комерційного договору
2. Джерела правового регулювання міжнародних комерційних договорів
3. Вибір права, застосовного до міжнародного комерційного договору.
4. Принцип свободи договору та його обмеження.
5. Принцип добросовісності та чесної ділової практики.

Лекція 2. Сторони у міжнародному комерційному договорі

1. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності
2. Боржник і кредитор у міжнародному комерційному договорі.
3. Відступлення прав, переведення обов'язків і заміна сторони у міжнародному комерційному договорі.

Лекція 3. Укладення міжнародного комерційного договору і повноваження представників

1. Порядок укладення міжнародного комерційного договору та вимоги до його форми.
2. Оферта і акцепт у міжнародній комерційній практиці.
3. Представництво при укладенні договорів у міжнародній комерційній практиці.

Лекція 4. Зміст міжнародного комерційного договору та його тлумачення

1. Зміст міжнародного комерційного договору. Види зобов'язань.
2. Умовні контракти.
3. Принципи тлумачення міжнародних комерційних договорів.

Лекція 5. Виконання міжнародного комерційного договору

1. Загальні принципи виконання договорів
2. Правила, що діють за замовчуванням, стосовно ціни, строку, місця та способу виконання.
3. Ускладнення.

Лекція 6. Порухення міжнародного комерційного договору та його наслідки

1. Порушення контракту: поняття та види.
2. Правові наслідки порушення зовнішньоекономічного контракту:
 - (а) притримання виконання;
 - (б) виправлення несправним боржником допущених порушень;
 - (в) надання несправному боржникові додаткового часу для належного виконання;
 - (г) відшкодування шкоди і нарахування процентів на суму боргу;
 - (д) розірвання контракту.
3. Форс-мажорні застереження.

Лекція 7. Договори міжнародної купівлі-продажу товарів

1. Порядок укладення договорів міжнародної купівлі-продажу товарів та їх форма.
2. Зобов'язання продавця. Інкотермс.
3. Зобов'язання покупця.
4. Відповідальність за порушення договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

Лекція 8. Договори міжнародного перевезення вантажів

1. Система транспортних договорів.
2. Чартер та його види.
3. Права та обов'язки перевізника, вантажовідправника та вантажоодержувача.
4. Відповідальність за порушення договору міжнародного перевезення вантажу.

Лекція 9. Договори оренди і лізингу в міжнародній комерційній практиці

1. Оренда в міжнародній комерційній практиці.

2. Поняття міжнародного фінансового лізингу
3. Права, обов'язки та відповідальність лізингодавця й лізингоодержувача.

4.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Загальні засади правового міжнародних комерційних договорів

1. Поняття договору і особливості міжнародного комерційного договору.
2. Джерела правового регулювання міжнародних комерційних договорів:
 - (а) національне законодавство;
 - (б) міжнародні договори;
 - (в) *lex mercatoria*;
 - (г) узвичаєння й усталена практика.
3. Вибір права, застосовного до міжнародного комерційного договору.
4. Принцип добросовісності та чесної ділової практики.

Тема 2. Укладення міжнародного комерційного договору і повноваження представників

1. Порядок укладення міжнародного комерційного договору та вимоги до його форми.
2. Оферта і акцепт.
3. Представництво при укладенні міжнародних комерційних договорів та його види.

Тема 3. Зміст міжнародного комерційного договору та його тлумачення

1. Зміст міжнародного комерційного договору. Види зобов'язань.

2. Умовні контракти. Відкладальні та скасувальні умови.

3. Основні правила тлумачення міжнародних комерційних договорів.

4. Договори на користь третіх осіб.

Тема 4: Порухення міжнародного комерційного договору та його наслідки

1. Порухення договору: поняття та види.

2. Правові наслідки порухення міжнародного комерційного договору:

(а) притримання виконання;

(б) виправлення несправним боржником допущених порухень;

(в) надання несправному боржникові додаткового часу для належного виконання;

(г) відшкодування шкоди і нарахування процентів на суму боргу;

(д) розірвання контракту.

3. Форс-мажорні застереження.

Тема 5: Договори міжнародної купівлі-продажу товарів

1. Порядок укладення договорів міжнародної купівлі-продажу товарів.

2. Зобов'язання продавця. Інкотермс.

3. Зобов'язання покупця.

4. Відповідальність за порухення договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

4.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Поняття міжнародного комерційного договору.

2. Джерела правового регулювання міжнародних комерційних договорів.
3. Роль міжнародних організацій у формуванні права, застосовного до міжнародних комерційних договорів.
4. Lex mercatoria.
5. Вибір права, застосовного до міжнародного комерційного договору.
6. Принцип свободи договору та його обмеження.
7. Принцип добросовісності та чесної ділової практики.
8. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
9. Множинність боржників у міжнародному комерційному договорі.
10. Множинність кредиторів у міжнародному комерційному договорі.
11. Відступлення прав за міжнародним комерційним договором.
12. Переведення обов'язків за міжнародним комерційним договором.
13. Заміна сторони в міжнародному комерційному договорі.
14. Порядок укладення міжнародного комерційного договору та його форма.
15. Оферта і акцепт у міжнародній комерційній практиці.
16. Переддоговірні відносини сторін у міжнародній комерційній практиці.
17. Представництво при укладенні міжнародних комерційних договорів, його види.
18. Зміст міжнародного комерційного договору.
19. Умовні договори.
20. Основні правила тлумачення міжнародних комерційних договорів.
21. Договори на користь третіх осіб.

22. Загальні принципи виконання договорів.
23. Строк виконання міжнародного комерційного договору. Критерії визначення розумного строку для виконання.
24. Особливості виконання грошових зобов'язань.
25. Форми розрахунків за міжнародними комерційними договорами.
26. Правила щодо одержання офіційних дозволів, необхідних для виконання міжнародного комерційного договору.
27. Ускладнення.
28. Порушення договору: поняття та види.
29. Виправлення несправним боржником допущених порушень.
30. Право постраждалої сторони вимагати від контрагента виконання його обов'язків у натурі.
31. Право постраждалої сторони на розірвання контракту. Поняття істотного порушення.
32. Відшкодування шкоди як наслідок порушення міжнародного комерційного договору.
33. Форс-мажорні застереження.
34. Умови застосовності Віденської конвенції про договори міжнародної купівлі-продажу товарів.
35. Порядок укладення договорів міжнародної купівлі-продажу товарів та вимоги до їх форми.
36. Зобов'язання продавця за договором міжнародної купівлі-продажу товарів.
37. Інкотермс. Групи термінів.
38. Зобов'язання покупця за договором міжнародної купівлі-продажу товарів.
39. Перехід ризиків за договором міжнародної купівлі-продажу товарів.
40. Відповідальність сторін за договором міжнародної купівлі-продажу товарів.

41. Чартер та його види.
42. Міжнародні перевезення залізничним транспортом.
43. Відповідальність сторін за договором залізничного перевезення вантажів.
44. Міжнародні повітряні перевезення.
45. Відповідальність перевізника за договором повітряного перевезення вантажу та розмір компенсації за заподіяну шкоду.
46. Права та обов'язки вантажовідправника, перевізника і вантажоодержувача за договором перевезення вантажу автомобільним транспортом.
47. Відповідальність морського перевізника. Загальна аварія.
48. Правове регулювання оренди в міжнародній комерційній практиці.
49. Обов'язки орендодавця за договором міжнародної оренди.
50. Ризик випадкової втрати або пошкодження предмета оренди.
51. Поняття міжнародного фінансового лізингу.

4.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Единообразные правила, касающиеся договорных условий о согласованной сумме, причитающейся в случае неисполнения обязательств (1983 год) [Электронный ресурс] // ЮНСИТРАЛ. Комиссия ООН по праву международной торговли. – Режим доступа : <http://www.uncitral.org/pdf/russian/texts/sales/contract/vol14-p692-p701-r.pdf>

2. Інкотермс. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року) [Електронний ресурс] // Розділ «Законодавство України» офіційного веб-порталу Верховної Ради України. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/988_007.

3. Конвенція ООН о договорах полностью или частично морской международной перевозки грузов (Нью-Йорк, 2008 год) (Роттердамские правила) [Електронний ресурс] // ЮНСИТРАЛ. Комиссия ООН по праву международной торговли. – Режим доступа : http://www.uncitral.org/pdf/russian/texts/transport/Rotterdam_Rules/09-85610_Ebook.pdf.

4. Конвенция ООН об использовании электронных сообщений в международных договорах (Нью-Йорк, 2005 год) [Електронний ресурс] // ЮНСИТРАЛ. Комиссия ООН по праву международной торговли. – Режим доступа : http://www.uncitral.org/pdf/russian/texts/electcom/06-57454_Ebook.pdf

5. Конвенция ООН об уступке дебиторской задолженности в международной торговле (Нью-Йорк, 2001 год) [Електронний ресурс] // ЮНСИТРАЛ. Комиссия ООН по праву международной торговли. – Режим доступа : <http://www.uncitral.org/pdf/russian/texts/payments/receivables/ctc-assignment-convention-r.pdf>

6. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів [Текст] // Офіц. вісник України. – 2006. – № 15. – Ст. 1171.

7. Конвенція ООН про морське перевезення вантажів 1978 року (Гамбурзькі правила) [Електронний ресурс] // Розділ «Законодавство України» офіційного

веб-порталу Верховної Ради України. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_391.

8. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (Женева, 19 травня 1956 р.) (КДПВ) [Текст] // Офіц. вісник України. – 2006. – № 34. – Ст. 2415.

9. Конвенція про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) [Електронний ресурс] // Розділ «Законодавство України» офіційного веб-порталу Верховної Ради України. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_291.

10. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень (Монреаль, 28.05.1999 р.) [Текст] // Офіційний вісник України. – 2008. – №. 100. – Ст. 3295.

11. Конвенція УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг [Текст] // Офіц. вісник України. – 2007. – № 84. – Ст. 3126.

12. Модельний закон про лізинг [Електронний ресурс] // Розділ «Законодавство України» офіційного веб-порталу Верховної Ради України. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_a37.

13. Принципи міжнародних комерційних договорів (Принципи УНІДРУА (UNIDROIT)) [Електронний ресурс] // Розділ «Законодавство України» офіційного веб-порталу Верховної Ради України. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_920.

14. Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів) [Текст] : Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України // Офіц. вісник України. – 2001. – № 39. – Ст. 1784.

15. Про зовнішньоекономічну діяльність [Текст] : Закон України // Відом. Верхов. Ради. УРСР. – 1991. – № 29. – Ст. 377.

16. Про міжнародне приватне право [Текст] : Закон України // Відом. Верхов. Ради. України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.

17. Типовой закон ЮНСИТРАЛ о международных кредитовых переводах (1992 год) [Электронный ресурс] // ЮНСИТРАЛ. Комиссия ООН по праву международной торговли. – Режим доступа : <http://www.uncitral.org/pdf/russian/texts/payments/transfers/ml-credittrans-r.pdf>

18. Convention on Agency in the International Sale of Goods (Geneva, 17 February 1983) [Electronic resource] // UNIDROIT official web-site. – Available at : <http://www.unidroit.org/fr/lo-marchandises/ol-agency-en-2>.

19. Convention relating to a Uniform Law on the Formation of Contracts for the International Sale of Goods (The Hague, 1 July 1964) // UNIDROIT official web-site. – Available at : <http://www.unidroit.org/instruments/international-sales/international-sales-ulfc-1964-en>.

20. Model Clauses for Use by Parties of the UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts // UNIDROIT official web-site. – Available at : <http://www.unidroit.org/instruments/commercial-contracts/upicc-model-clauses>.

21. UNIDROIT Model Law on Leasing [Electronic resource] // UNIDROIT official web-site. – Available at : <http://www.unidroit.org/instruments/leasing/model-law>.

22. Сборник ЮНСИТРАЛ по прецедентному праву, касающемуся Конвенции Организации Объединенных Наций о международной купле-продаже товаров [Текст]

/ Организация Объединенных Наций. – Нью-Йорк : ООН, 2008. – 403 с.

23. Ямберг, Я. Международные коммерческие транзакции [Текст] / Ян Рамберг ; пер. с англ., под ред. проф. Н. Г. Вилковой. – М. : Инфотропик Медиа, 2011. – 896 с.

24. Goode, R. Transnational Commercial Law. International Instruments and Commentary [Text] Roy Goode, Herbert Kronke, Ewan McKendrick, and Jeffrey Wool. – [2nd ed.]. - New York : Oxford University Press, 2012. – 1104 pp.

25. Folsom, R. International Business Transactions in a Nutshell [Text] / Ralph Folsom, Michael Gordon, John Spanogle, Michael Van Alstine. – 9th ed. – St. Paul, MN : West Publishing Co., 2012. – 466 pp.

26. Schwenzer, I. Global Sales and Contract Law [Text] / Ingeborg Schwenzer, Pascal Hachem, and Christopher Kee. – New York : Oxford University Press, 2012. – 1072 pp.

5. Зовнішньоекономічні торгові операції

Предметом навчальної дисципліни є зовнішньоекономічні торгові операції, організаційно-економічні аспекти розвитку зовнішньої торгівлі та її правове упорядкування.

Метою викладання навчальної дисципліни є засвоєння студентами основ сучасної теорії міжнародної торгівлі, формування наукового уявлення про особливості здійснення зовнішньоекономічних торгових операцій, оволодіння практичними навичками щодо організації міжнародних торгових потоків, забезпечення ефективної зовнішньоторгової діяльності підприємств.

Матеріал навчальної дисципліни передбачає

вивчення таких питань, як: зовнішньоекономічні торгові операції; особливості сучасних світових ринків товарів та послуг; регулювання зовнішньоекономічних торгових операцій; ціноутворення у зовнішній торгівлі та міжнародні розрахунки; оптимізація оподаткування у зовнішній торгівлі; схеми міжнародних офшорних операцій; міжнародна економічна інтеграція та її вплив на зовнішню торгівлю.

При вивченні дисципліни «Зовнішньоекономічні торгові операції» студенти повинні:

знати форми міжнародної торгівлі та особливості зовнішньоторговельного посередництва; сучасні тенденції розвитку зовнішньої торгівлі; принципи функціонування світових ринків товарів та послуг; методи регулювання зовнішньоекономічних торгових операцій та особливості їх застосування; структуру ціни зовнішньоторговельних контрактів, чинники прийняття цінових рішень у ЗЕД; особливості здійснення міжнародних розрахунків; основні схеми оптимізації оподаткування з використанням офшорних зон; закономірності міжнародної економічної інтеграції, особливості інтеграційних процесів у різних регіонах світу, механізм участі України в інтеграційних угрупованнях; принципи функціонування міжнародних економічних організацій, які здійснюють регулювання світової торгівлі.

уміти: аналізувати товарну структуру зовнішньої торгівлі, кон'юнктуру світового ринку товарів та послуг; оцінювати наслідки застосування різноманітних методів регулювання зовнішньої торгівлі; обирати оптимальні методи ціноутворення та умови здійснення міжнародних розрахунків; викривати офшорні схеми, що використовуються як засіб податкової оптимізації; здійснювати оцінку ефективності зовнішньоторгових угод; аналізувати процеси співробітництва України з

міжнародними економічними організаціями та міжнародними економічними угрупуваннями; користуватися сучасною науковою літературою, статистичними довідниками, електронними джерелами інформації.

Форма контролю: залік.

5.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Зовнішньоекономічні операції	2	-	8	10
2	Особливості сучасних світових ринків товарів та послуг	2	-	10	12
3	Регулювання зовнішньоекономічних торгових операцій	4	2	8	14
4	Ціноутворення у зовнішній торгівлі та міжнародні розрахунки	4	2	8	14
5	Оптимізація оподаткування у зовнішній торгівлі	2	2	10	14
6	Схеми міжнародних офшорних операцій	2	2	8	12
7	Міжнародна економічна інтеграція та її вплив на зовнішню торгівлю	4	2	8	14
	Разом	20	10	60	90

5.2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ТОРГОВІ ОПЕРАЦІЇ»

I. Зовнішньоекономічні торгові операції

Поняття зовнішньої торгівлі. Форми міжнародної торгівлі: експорт, імпорт, реекспорт і реімпорт. Торгівля змагального типу (аукціонні продажі, торги (тендери), біржова торгівля). Сутність, переваги та форми зустрічної торгівлі. Бартерна операція, зустрічні закупівлі, компенсаційні операції, операції на компенсаційній основі, операції з давальницькою сировиною, викуп застарілої продукції, постачання на комплектацію.

Особливості зовнішньоторговельного посередництва. Класифікація посередників за їх місцем на ринку. Комісійні та консигнаційні операції в ЗЕД. Агентські угоди. Брокери й дистриб'ютори на зовнішньому ринку.

Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі. Основні торговельні партнери України. Товарна структура зовнішньої торгівлі України.

II. Особливості сучасних світових ринків товарів та послуг

Поняття світового ринку. Методика вивчення кон'юнктури світового ринку.

Світові товарні ринки. Світовий ринок паливно-енергетичних ресурсів. Світовий ринок металу. Світовий ринок сільськогосподарської продукції. Світовий ринок промислового обладнання. Світовий

ринок суднобудування. Світовий ринок озброєнь та воєнної техніки. Світовий ринок автомобілів.

Міжнародні ринки послуг. Сутність та умови формування світового ринку послуг. Міжнародний технологічний обмін (інжиніринг, ліцензійна торгівля, торгівля ноу-хау, франчайзинг). Оренда машин та обладнання. Страхування. Транспортні послуги. Міжнародний туризм.

III. Регулювання зовнішньоекономічних торгових операцій

Поняття регулювання ЗЕД: рівні, суб'єкти регулювання.

Державне регулювання та регулювання з боку національних недержавних установ; регулювання з боку міжнародних організацій та інтеграційних об'єднань країн. Адміністративні та економічні методи регулювання ЗЕД.

Сутність, форми, переваги та недоліки протекціонізму. Сутність, переваги та недоліки політики вільної торгівлі.

Поняття та функції мита. Види мит. Наслідки встановлення мита для споживачів, виробників, державного бюджету та економіки країни в цілому.

Сутність нетарифних засобів державного регулювання зовнішньої торгівлі. Кількісні обмеження (квотування, ліцензування, «добровільні» обмеження експорту). Заходи прихованого протекціонізму. Фінансові заходи підтримки національних експортерів. Поняття та види квот і мит.

Неекономічні методи торгової політики (ембарго, бойкот, блокада). Торгові війни.

Зовнішньоторговельна політика України.

Наднаціональне регулювання зовнішньої

торгівлі. Наслідки вступу України до СОТ.

IV. Ціноутворення у зовнішній торгівлі та міжнародні розрахунки

Види цін зовнішньоторговельних контрактів. Структура ціни. Цінові знижки, технічні поправки, комерційні поправки. Встановлення цін відповідно до міжнародних стандартних умов поставок ІНКОТЕРМС.

Чинники прийняття цінових рішень у ЗЕД. Цінові стратегії та методи ціноутворення. Вплив валютних курсів на формування ціни. Валютні ризики та управління ними.

Міжнародні розрахунки, їх способи і форми, засоби платежу. Індосамент.

V. Оптимізація оподаткування у зовнішній торгівлі

Сутність офшорного бізнесу. Класифікація офшорних зон та їх характеристика. Територіальний розподіл офшорних зон.

Переваги та недоліки використання офшорних операцій у зовнішній торгівлі. Стратегія і тактика офшорного бізнесу. Організаційно-правові принципи офшорного бізнесу.

Офшорні зони та виведення капіталу. Регулювання офшорного бізнесу.

VI. Схеми міжнародних офшорних операцій

Базові схеми міжнародних офшорних операцій. Експортна та імпортна схеми. Використання спаринг-офшорної компанії. Офшорна компанія – материнська компанія холдинг. Офшорна компанія – власник

патентів і ліцензій. Офшорна компанія – сейф.

Економічні наслідки використання офшорних схем.

Управління фінансовими потоками в офшорному бізнесі. Ціноутворення в офшорному бізнесі. Юридичний супровід офшорного бізнесу.

VII. Міжнародна економічна інтеграція та її вплив на зовнішню торгівлю

Міжнародна економічна інтеграція: сутність, передумови, цілі. Стадії економічної інтеграції.

Європейська економічна інтеграція. Країни-учасниці ЄС. Зона євро.

Інтеграційні об'єднання країн Північної та Південної Америки. Інтеграційні об'єднання в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.

Об'єднання країн, до складу яких входить Україна: Співдружність Незалежних Держав (СНД); Єдиний Економічний Простір (ЄЕП); Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС); ГУАМ; Співдружність демократичного вибору (СДВ).

Перспективи України на шляху європейської інтеграції. Процедура вступу країни-претендента до ЄС. Копенгагенські критерії членства. Критерії конвергенції (зближення).

5.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Зовнішньоекономічні торгові операції

1. Поняття та форми зовнішньої торгівлі
2. Особливості зовнішньоторговельного посередництва.
3. Сучасні тенденції розвитку міжнародної

торгівлі.

4. Основні торговельні партнери України.
Товарна структура зовнішньої торгівлі України.

Лекція 2. Особливості сучасних світових ринків товарів та послуг

1. Поняття світового ринку. Методика вивчення кон'юнктури світового ринку

2. Світові товарні ринки: закономірності функціонування та розвитку

3. Сутність та умови формування світового ринку послуг.

Лекція 3. Регулювання зовнішньоекономічних торгових операцій

1. Регулювання зовнішньоекономічних торгових операцій: поняття, рівні, суб'єкти

2. Зовнішньоторгова політика вільної торгівлі та протекціонізму

3. Адміністративні та економічні методи регулювання зовнішньої торгівлі

4. Некономічні методи регулювання зовнішньої торгівлі. Торгові війни

5. Зовнішньоторговельна політика України.

6. Наднаціональне регулювання зовнішньої торгівлі. Наслідки вступу України до СОТ.

Лекція 4. Ціноутворення у зовнішній торгівлі та міжнародні розрахунки

1. Структура ціни зовнішньоторговельних контрактів. Встановлення цін відповідно до міжнародних стандартних умов поставок ІНКОТЕРМС

2. Чинники прийняття цінових рішень у зовнішній торгівлі

3. Вплив валютних курсів на формування

ціни. Валютні ризики та управління ними.

4. Міжнародні розрахунки, їх способи і форми, засоби платежу. Індосамент.

Лекція 5. Оптимізація оподаткування у зовнішній торгівлі

1. Сутність офшорного бізнесу. Класифікація офшорних зон та їх характеристика.

2. Переваги та недоліки використання офшорних операцій у зовнішній торгівлі

3. Стратегія і тактика офшорного бізнесу. Організаційно-правові принципи офшорного бізнесу

4. Регулювання офшорного бізнесу

Лекція 6. Схеми міжнародних офшорних операцій

1. Базові схеми міжнародних офшорних торгових операцій.

2. Використання спаринг-офшорної компанії у зовнішньоторгових операціях

3. Економічні наслідки використання офшорних схем.

4. Ціноутворення в офшорному бізнесі. Управління фінансовими потоками в офшорному бізнесі.

Лекція 7. Міжнародна економічна інтеграція та її вплив на зовнішню торгівлю

1. Міжнародна економічна інтеграція: сутність, передумови, цілі. Стадії економічної інтеграції

2. Європейська економічна інтеграція. Країни-учасниці ЄС. Зона євро

3. Інтеграційні об'єднання країн Північної та Південної Америки. Інтеграційні об'єднання в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні

4. Об'єднання країн, до складу яких входить Україна
5. Перспективи України на шляху європейської інтеграції

5.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Зовнішньоекономічні торгові операції

1. Форми міжнародної торгівлі: сутність, переваги, недоліки
2. Способи зовнішньоторговельного посередництва та їх особливості
3. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі. Основні торговельні партнери України. Товарна структура зовнішньої торгівлі України

Тема 2. Особливості сучасних світових ринків товарів та послуг

1. Світові товарні ринки та їх особливості
2. Принципи функціонування світового ринку послуг
3. Україна на світових ринках товарів та послуг

Тема 3. Регулювання зовнішньоекономічних торгових операцій

1. Сутність, основні суб'єкти та рівні регулювання зовнішньої торгівлі
2. Сутність, переваги та недоліки політики вільної торгівлі та протекціонізму
3. Тарифне регулювання зовнішньої торгівлі. Сутність та функції мита
4. Сутність, методи та інструменти нетарифного регулювання
5. Міжнародні торгові війни та їх вплив на

соціально-економічний розвиток країни

6. Зовнішньоторговельна політика України
7. Наднаціональне регулювання зовнішньої торгівлі. Наслідки вступу України до СОТ

Тема 4. Ціноутворення у зовнішній торгівлі та міжнародні розрахунки

1. Структура ціни зовнішньоторговельних контрактів.
2. Встановлення цін відповідно до міжнародних стандартних умов поставок. ІНКОТЕРМС
3. Цінові стратегії у зовнішній торгівлі. Вплив валютних курсів на формування ціни. Валютні ризики та управління ними
4. Міжнародні розрахунки, їх способи і форми, засоби платежу. Індосамент

Тема 5. Оптимізація оподаткування у зовнішній торгівлі

1. Сутність офшорного бізнесу. Характеристики офшорних зон
2. Стратегія і тактика офшорного бізнесу. Організаційно-правові принципи офшорного бізнесу
3. Вплив офшорних схем на економічний розвиток країн-учасниць
4. Регулювання офшорного бізнесу

Тема 6. Схеми міжнародних офшорних операцій

1. Використання офшорних схем у зовнішній торгівлі. Принципи організації базової експортної та імпоротної схеми
2. Особливості здійснення спаринг-офшорних операцій
3. Управління фінансовими потоками в

офшорному бізнесі. Ціноутворення в офшорному бізнесі

4. Юридичний супровід офшорного бізнесу

Тема 7. Міжнародна економічна інтеграція та її вплив на зовнішню торгівлю

1. Сутність, передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції
2. Стадії економічної інтеграції
3. Європейська економічна інтеграція
4. Інтеграційні об'єднання країн Північної та Південної Америки. Інтеграційні об'єднання в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні
5. Участь України в інтеграційних об'єднаннях
6. Перспективи України на шляху європейської інтеграції

5.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Форми зовнішньої торгівлі, їх переваги та недоліки
2. Особливості зовнішньоторговельного посередництва
3. Сучасні тенденції розвитку міжнародної торгівлі
4. Основні торговельні партнери України. Товарна структура зовнішньої торгівлі України
5. Особливості сучасних світових ринків товарів та послуг
6. Україна на світових ринках товарів та послуг
7. Регулювання зовнішньоекономічних торгових операцій: сутність, цілі, рівні, суб'єкти
8. Політика вільної торгівлі та протекціонізму: переваги та недоліки
9. Поняття та функції мита. Соціально-

економічні наслідки митно-тарифного регулювання

10. Методи нетарифного регулювання зовнішньої торгівлі

11. Зовнішньоторговельна політика України. Наслідки вступу України до СОТ

12. Структура ціни зовнішньоторговельних контрактів

13. Встановлення цін відповідно до міжнародних стандартних умов поставок ІНКОТЕРМС

14. Чинники прийняття цінових рішень у зовнішній торгівлі. Валютні ризики та управління ними

15. Міжнародні розрахунки, їх способи і форми, засоби платежу. Індосамент

16. Сутність офшорного бізнесу та його основні принципи

17. Використання офшорних операцій у зовнішній торгівлі. Офшорні експортні та імпорتنі схеми

18. Управління фінансовими потоками в офшорному бізнесі. Юридичний супровід офшорного бізнесу

19. Регулювання офшорного бізнесу

20. Міжнародна економічна інтеграція: сутність, передумови, цілі

21. Стадії економічної інтеграції

22. Європейська економічна інтеграція

23. Інтеграційні об'єднання країн Північної та Південної Америки. Інтеграційні об'єднання в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні

24. Інтеграційні об'єднання за участю України та їх вплив на зовнішню торгівлю

25. Перспективи України на шляху європейської інтеграції

5.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

3. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

4. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 № 959-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

5. Закон України «Про Митний тариф України» від 19.09.2013 № 584-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/584-18>

6. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 23.09.1994 № 185/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/185/94-вр>

7. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>

8. Перелік офшорних зон КМУ від 3.02.11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

9. Конвенція про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_029

10.Алексеева, Т. І. Міжнародна торгівля [Текст] : навч. посібник / Т. І. Алексеева. – Х. : ХНЕУ, 2007. – 252 с.

11.Баймуратов, М. О. Офшорні зони у сучасному всесвіті: питання теорії та практики [Текст] : моногр. / М. О. Баймуратов, О. І. Зоріна – О. : Фенікс, 2010. – 173 с.

12.Вергун, В. А. Іноземні інвестиції: офшорні зони та їх інституції в міжнародному бізнесі [Текст] : навч. посіб. / В. А. Вергун, О. І. Ступницький. – К. : Київський університет, 2012. – 415 с.

13.Дунаєв, І. В. Торговельна політика [Текст] : навч. посіб. / І. В. Дунаєв, В. Ю. Бабаєв. – 2-ге вид., допов. і доопрац. – Х. : Магістр, 2013. – 179 с.

14.Дунська, А. Р. Зовнішньоекономічна діяльність: теорія і практика [Текст] : навч. посіб. / Дунська Алла Рашидівна ; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". – К. : Кондор, 2013. – 687 с.

15.Економічна теорія. Міжнародна економіка [Текст] : підручник / за ред. проф. В. М. Тарасевича. - К. : Знання, 2012. - 143 с.

16.Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. О. Новак. – К. : Кондор, 2012. – 493 с.

17.Зони вільної торгівлі на початку XXI століття [Текст] : монографія / за ред. О. І. Шниркова, В. І. Муравйова. – К. : Київський університет, 2013. - 399 с.

18.Калінеску, Т. В. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : підручник / Т. В. Калінеску, Г. С. Ліхоносова, О. М. Антіпов – Луганськ : Вид-во СНУ ім. Володимира Даля, 2014. – 553 с.

19.Крилова, Н. В. Міжнародна торгівля [Текст] :

- навч. посіб. / Н. В. Крилова. – К. : Знання, 2008. – 365 с.
20. Лук'яненко, Д. Г. Міжнародна економіка [Текст] : підручник / Д. Лук'яненко, А. Поручник, Я. Столярчук. – К. : КНЕУ, 2014. – 762 с.
21. Манзюк, О. О. Світовий досвід мінімізації негативної ролі офшорних юрисдикцій на економіку [Електронний ресурс] / О. О. Манзюк // Економічний форум. – 2015. – № 1. – С. 33-41. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecfor_2015_1_8.pdf.
22. Міжнародна економіка [Текст] : підруч. для студентів ВНЗ : [у 2 ч.] / під заг. ред. проф. А. А. Мазаракі. – К. : КНТЕУ, 2014. - Ч. 1 – 563 с.; Ч. 2 – 323 с.
23. Міжнародна економіка [Текст] : навч. посіб. / за заг. ред. проф. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 191 с.
24. Негода, А. В. Основи прогнозування світових ринків [Текст] : навч. посіб. / А. В. Негода. – К. : Київський університет, 2013. – 207 с.
25. Оцінка наслідків членства України у Світовій організації торгівлі [Текст] : монографія / за заг. ред. М. О. Кизима, І. Ю. Матюшенка. – Х. : ІНЖЕК, 2014. – 209 с.
26. Рожкова, Т. С. Міжнародна торгівля [Текст] : підручник / Т. С. Рожкова. – К. : КиМУ, 2015. – 665 с.
27. Терещенко, С. С. Основи ризик-менеджменту в митній справі та зовнішньоекономічній діяльності [Текст] / С. С. Терещенко. – О. : Пласке, 2012. – 504 с.
28. Удачина, І. М. Офшорний сектор світової економіки / І. М. Удачина, В. А. Новицький, Н. М. Борейко; Нац. ун-т ДПС України, ДПА України. – Ірпінь, 2011. – 149 с.
29. Череп, А. В. Функціонування багатосторонньої торгівельної системи СОТ [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Череп А. В., Брутян

К. С. – Кривий Ріг : Діоніс, 2012. – 367 с.

30. Черленяк, І. І. Міжнародний офшорний бізнес та глобальна фінансова система [Електронний ресурс] / І. І. Черленяк, О. М. Дюгованець // Проблеми економіки. – 2014. – № 2. – С. 24-29. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pekon_2014_2_3.pdf

6. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил

Адміністративна відповідальність є одним з інститутів адміністративного права та різновидом адміністративного примусу. Як один із видів юридичної відповідальності адміністративна відповідальність має конституційне підґрунтя. Конституція України встановила, що виключно законами України визначаються діяння, які є адміністративним правопорушенням і відповідальність за них. Порушення митних правил є адміністративним правопорушенням. Відповідальність а порушення митних правил передбачена Митним кодексом України. Провадження здійснюється відповідно до Митного кодексу України, а в частині, що не регулюється ним, - відповідно до законодавства України про адміністративні правопорушення. Основна мета навчальної дисципліни – надання знань щодо правового забезпечення реалізації прав, свобод та інтересів громадян у відносинах з митними органами та судами, опанування студентами головних положень адміністративної відповідальності, Конституції України, законів та інших нормативно-правових актів, реалізація теоретичних знань на практиці. Досягти зазначеної мети можна шляхом поглибленого засвоєння положень чинного законодавства та розширення теоретичних знань про адміністративну відповідальність за порушення митних правил.

Завдання навчальної дисципліни полягають у засвоєнні основних понять адміністративної відповідальності та адміністративного правопорушення,

питань щодо накладення адміністративних стягнень, адміністративної юрисдикції, провадження в справах про адміністративні правопорушення (проступки), адміністративної відповідальності за порушення, пов'язані з функціонуванням режиму зони митного контролю, митного оформлення, переміщення товарів через митний кордон, сплати митних платежів.

Навчання відбувається у формі лекцій, практичних занять, індивідуальних і групових консультацій, самостійної роботи студентів. Якість засвоєння матеріалу перевіряється під час заліку.

У результаті опанування навчальної дисципліни «Адміністративна відповідальність за порушення митних правил» студенти повинні:

з н а т и сутність основних понять щодо адміністративної відповідальності, її суть та головні риси й відмінність від інших видів юридичної відповідальності; законодавство України про адміністративні правопорушення в частині митної справи, його особливості та місце в системі вітчизняного законодавства; завдання Митного кодексу України; запобігання адміністративним правопорушенням, положення чинного законодавства про відповідальність порушення митних правил; поняття “адміністративне правопорушення” (проступок), його відокремлення від інших правопорушень; склад адміністративного правопорушення; обставини, що виключають адміністративну відповідальність; звільнення від адміністративної відповідальності через малозначність правопорушення; застосування мирової угоди; види адміністративних стягнень; накладення адміністративних стягнень.

у м і т и використовувати отримані знання в практичній діяльності органів (посадових осіб),

уповноважених розглядати справи про порушення митних правил, вільно орієнтуватися в системі національного законодавства, що регулює адміністративну відповідальність в галузі митної справи та діяти згідно з його вимогами і нормами професійної діяльності; аналізувати, правильно тлумачити та застосовувати правові норми, що регулюють відносини, які виникли при вчиненні окремо визначених Митним кодексом України правопорушень; користуватися сучасною науковою та спеціальною літературою, електронними й іншими інформаційними джерелами; здійснювати пошук необхідних актів на веб-сайті Верховної Ради України: www.zakon1.rada.gov.ua

Форма контролю: іспит.

6.1. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього годин
1	Поняття адміністративної відповідальності та її законодавче забезпечення	2	2	12	16
2	Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність	4	4	10	18
3	Накладення адміністративних стягнень та адміністративна юрисдикція	2	4	12	18
4	Особливості провадження в справах про порушення	4	4	10	18

	митних правил				
5	Види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення	2	2	16	20
	Разом	14	16	60	90

6.2. ПРОГРАМА НАВАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ»

I. Поняття адміністративної відповідальності та її законодавче забезпечення

Предмет і завдання навчальної дисципліни «Адміністративна відповідальність за порушення митних правил». Поняття, ознаки та особливості адміністративної відповідальності. Принципи адміністративної відповідальності. Види і підстави адміністративної відповідальності.

Значення та завдання законодавства про адміністративні правопорушення, його місце в системі джерел адміністративного права. Відмінність адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності. Система законодавства про порушення митних правил. Митний кодекс України.

Чинність закону про відповідальність за адміністративні правопорушення в галузі митної справи.

II. Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність

Поняття і ознаки адміністративного

правопорушення (проступку), його відмінність від інших видів правопорушень.

Юридичний склад адміністративного проступку. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак адміністративного правопорушення. Поняття і види об'єкта проступку. Поняття і ознаки об'єктивної сторони адміністративного проступку.

Поняття і види суб'єкта адміністративного проступку. Поняття і ознаки суб'єктивної сторони адміністративного проступку. Форми і види вини. Особливості відповідальності посадових осіб, військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів за адміністративні правопорушення, іноземців і осіб без громадянства, юридичних осіб за порушення митних правил.

Обставини, що виключають адміністративну відповідальність. Можливість звільнення від адміністративної відповідальності за порушення митних правил через малозначність правопорушення.

Запобігання адміністративним правопорушенням в галузі митної справи. Забезпечення законності при застосуванні адміністративних стягнень за порушення митних правил.

III. Накладення адміністративних стягнень та адміністративна юрисдикція

Поняття, мета і види адміністративних стягнень за порушення митних правил та їх характеристика. Правові наслідки застосування адміністративних стягнень. Проблеми удосконалення системи адміністративних стягнень. Строки накладення адміністративних стягнень.

Поняття адміністративної юрисдикції. Система

суб'єктів адміністративного провадження та їх характеристика. Органи, уповноважені розглядати справи про порушення митних правил. Повноваження посадових осіб митних органів, які розглядають справи про порушення митних правил.

IV. Особливості провадження в справах про порушення митних правил

Поняття, завдання та принципи провадження в справах про порушення митних правил. Поняття доказів в справі про порушення митних правил та їх оцінка. Проведення митних обстежень. Правовий стан осіб, які беруть участь у провадженні.

Поняття та види стадій провадження в справах про порушення митних правил. Порушення справи і попереднє з'ясування її обставин. Заходи забезпечення провадження в справах про порушення митних правил, їх мета, особливості та види. Розгляд справи про порушення митних правил і винесення постанови. Види та зміст постанови по справі. Оскарження постанови і перегляд постанови. Виконання постанов про накладення стягнень за порушення митних правил. Компроміс у справі за порушення митних правил.

V. Види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення

Порушення, пов'язані із режимом зони митного контролю; недекларування товарів і транспортних засобів комерційного призначення; переміщення товарів через митний кордон поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю; протиправні дії

спрямовані на ухилення від сплати митних платежів. Характеристика конкретних складів правопорушень щодо об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта, суб'єктивної сторони.

6.3. ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Поняття адміністративної відповідальності та її законодавче забезпечення.

1. Поняття і особливості адміністративної відповідальності.
2. Значення та завдання законодавства про порушення митних правил.
3. Система законодавства про порушення митних правил.
4. Загальна характеристика Митного кодексу України.

Лекція 2. Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність.

1. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення в галузі митної справи.
2. Поняття складу адміністративного правопорушення.
3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак адміністративного правопорушення.
4. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.

Лекція 3. Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність.

1. Поняття і види об'єкта порушення митних правил.
2. Поняття і ознаки об'єктивної сторони адміністративного правопорушення у галузі митної

справи.

3. Суб'єкт порушення митних правил.

4. Ознаки суб'єктивної сторони порушення митних правил.

Лекція 4. Накладення адміністративних стягнень та адміністративна юрисдикція.

1. Поняття та види адміністративних стягнень за порушення митних правил.

2. Строки накладення адміністративних стягнень.

3. Система суб'єктів адміністративного провадження та їх характеристика.

4. Повноваження посадових осіб митних органів, що розглядають справи про порушення митних правил.

Лекція 5. Особливості провадження в справах про порушення митних правил

1. Поняття, завдання та принципи провадження в справах про порушення митних правил.

2. Докази у справі про порушення митних правил та їх оцінка.

3. Проведення митних обстежень.

4. Правовий стан осіб, які беруть участь у провадженні.

Лекція 6. Особливості провадження в справах про порушення митних правил

1. Поняття та види стадій провадження в справах про порушення митних правил.

2. Порушення справи і попереднє з'ясування її обставин.

3. Заходи забезпечення провадження в справах про порушення митних правил, їх мета, особливості та види.

4. Розгляд справи про порушення митних правил і винесення постанови.
5. Види та зміст постанови по справі.
6. Оскарження постанови і перегляд постанови.
7. Виконання постанов про накладення стягнень за порушення митних правил.
8. Компроміс у справі за порушення митних правил.

Лекція 7. Види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення.

1. Порушення, пов'язані із режимом зони митного контролю.
2. Характеристика порушень щодо недекларування товарів і транспортних засобів комерційного призначення.
3. Склад порушень щодо переміщення товарів через митний кордон поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю.
4. Протиправні дії спрямовані на ухилення від сплати митних платежів.

6.4. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття адміністративної відповідальності та її законодавче забезпечення.

1. Поняття і особливості адміністративної відповідальності.
2. Значення та завдання законодавства про порушення митних правил.
3. Система законодавства про порушення митних правил.
4. Загальна характеристика Митного кодексу України.

Тема 2. Адміністративне правопорушення.

1. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення в галузі митної справи.
2. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.

Тема 3. Склад адміністративного правопорушення.

1. Поняття складу адміністративного правопорушення.
2. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак адміністративного правопорушення.
3. Поняття і види об'єкта проступку.
4. Поняття об'єктивної сторони порушення митних правил.
5. Суб'єкт порушення митних правил.
6. Форми і види вини.

Тема 4. Накладення адміністративних стягнень

1. Поняття та види адміністративних стягнень за порушення митних правил.
2. Строки накладення адміністративних стягнень.

Тема 5. Адміністративна юрисдикція.

1. Поняття адміністративної юрисдикції.
2. Система суб'єктів адміністративного провадження та їх характеристика.
3. Органи, уповноважені розглядати справи про порушення митних правил.
4. Повноваження посадових осіб митних органів, що розглядають справи про порушення митних правил.

Тема 6. Особливості провадження в справах про порушення митних правил

1. Поняття, завдання та принципи провадження в справах про порушення митних правил.
2. Докази у справі про порушення митних правил та їх оцінка.
3. Проведення митних обстежень.
4. Правовий стан осіб, які беруть участь у провадженні.

Тема 7. Особливості провадження в справах про порушення митних правил

1. Поняття та види стадій провадження в справах про порушення митних правил.
2. Порушення справи і попереднє з'ясування її обставин.
3. Заходи забезпечення провадження в справах про порушення митних правил, їх мета, особливості та види.
4. Розгляд справи про порушення митних правил і винесення постанови.
5. Види та зміст постанови по справі.
6. Оскарження постанови і перегляд постанови.
7. Виконання постанов про накладення стягнень за порушення митних правил.
8. Компроміс у справі за порушення митних правил.

Тема 8. Види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення.

1. Порушення, пов'язані із режимом зони митного контролю.
2. Характеристика порушень щодо недекларування товарів і транспортних засобів

комерційного призначення.

3. Склад порушень щодо переміщення товарів через митний кордон поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю.

4. Протиправні дії спрямовані на ухилення від сплати митних платежів.

6.5. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності.

2. Завдання Митного кодексу України.

3. Система законодавства України про адміністративні правопорушення.

4. Заходи спрямовані на запобігання порушення митних правил.

5. Чинність закону про відповідальність за адміністративні правопорушення.

6. Поняття адміністративного правопорушення.

7. Вчинення адміністративного правопорушення умисно.

8. Вчинення адміністративного правопорушення з необережності.

9. Адміністративно-правові засоби боротьби з адміністративними правопорушеннями.

10. Роль переконання, примусу та громадського впливу у боротьбі з адміністративними правопорушеннями.

11. Адміністративна відповідальність посадових осіб.

12. Адміністративна відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, за вчинення адміністративних правопорушень.

13. Адміністративна відповідальність іноземців та осіб без громадянства.

14. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.

15. Неосудність як обставина, що виключає адміністративну відповідальність.

16. Склад адміністративного правопорушення.

17. Суб'єкти адміністративного правопорушення.

18. Попередження, як вид адміністративного стягнення.

19. Штраф, як вид адміністративного стягнення.

20. Конфіскація – умови та порядок накладення.

21. Строки накладання адміністративного стягнення.

22. Накладення адміністративних стягнень за вчинення кількох адміністративних правопорушень.

23. Обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення.

24. Обставини, що обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення.

25. Система та особливості адміністративних правопорушень в галузі митної справи.

26. Порушення митних правил, пов'язані з функціонуванням зони митного контролю.

27. Порушення митних правил, пов'язані з переміщенням товарів та транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.

28. Порушення митних правил, пов'язані з діями, спрямованими на сплату митних платежів.

29. Органи, уповноважені розглядати справи про порушення митних правил.

30. Підвідомчість справ про порушення митних правил.

31. Провадження в справах про порушення митних правил.

32. Завдання провадження в справах про порушення митних правил.

33. Порядок провадження в справах про порушення митних правил.

34. Обставини, що виключають провадження в справі про адміністративне правопорушення.

35. Відкритий розгляд справи про порушення митних правил.

36. Докази в провадженні у справах про порушення митних правил.

37. Оцінка доказів в провадження у справах про порушення митних правил.

38. Зміст протоколу про порушення митних правил.

39. Види та сутність заходів забезпечення провадження у справах про порушення митних правил.

40. Адміністративне затримання як захід забезпечення провадження у справах про порушення митних правил.

41. Особистий огляд і огляд речей як захід забезпечення провадження у справах про порушення митних правил.

42. Тимчасове вилучення товарів, транспортних засобів і документів як захід забезпечення провадження у справах про порушення митних правил.

43. Проведення митних обстежень як захід забезпечення провадження у справах про порушення митних правил.

44. Проведення митних експертиз як захід забезпечення провадження у справах про порушення митних правил.

45. Компроміс у справі про порушення митних правил.

46. Порядок оскарження заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.

47. Особи які беруть участь у провадженні в справі про адміністративне правопорушення.

48. Порядок розгляду справ про порушення митних правил.

49. Зміст постанови по справі про порушення митних правил.

50. Порядок оскарження постанови по справі про порушення митних правил.

51. Особливості перегляду постанови по справі про порушення митних правил у разі встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом.

52. Порядок виконання постанов про накладення адміністративних стягнень у справах про порушення митних правил.

53. Особливості провадження по виконанню постанови про винесення попередження.

54. Особливості провадження по виконанню постанови про накладення штрафу.

55. Особливості провадження по виконанню постанови про конфіскацію товарів, транспортних засобів.

6.6. СПИСОК НОРМАТИВНИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України // Відом. Верхов. Ради України – 1996. – № 30. – Ст. 141.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: від 07.12.1984 № 8073-Х // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: наук.-практ. коментар / В. А. Калюжний, А. Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. – К.: Правова єдність, 2008. – 781 с.

4. Митний кодекс України: прийн. Верхов. Радою України 13.03.2012 р. № 4495-VI // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 32. – Ст. 1175.

5. Про затвердження форм процесуальних документів у справах про порушення митних правил: наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 р. № 652 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 50. – С. 2009.

6. Про затвердження Типової мирової угоди про припинення провадження у справі про порушення митних правил: наказ Міністерства фінансів України від 28.05.2012 р. № 607 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 52. – Ст. 2105.

7. Поняття, властивості та принципи адміністративної відповідальності: курс адміністративного права України: [підруч.] / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух та ін.; за ред. В. В. Коваленка. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – С. 309-381.

8. Зименко А.В. Митне право: аспекти провадження у справах про порушення митних правил: навч. посіб. / А.В. Зименко. – Х.: Право, 2010. – 160 с.

Навчальне видання

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

**ІЗ СЕРТИФІКАТНОЇ ОСВІТНЬОЇ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ**

«МИТНЕ ПРАВО»